

Concept

MEE(R) DOEN

**WMO-BELEIDSPLAN
GEMEENTEN EIJSDEN EN MARGRATEN
2008 - 2011**

Inhoudsopgave

DEEL I	ALGEMEEN	
		pag:
Hoofdstuk 1	Introductie op de Wmo	
1.1	Aanleiding	3
1.2	Wettelijke taken van de gemeente	3
1.3	De rol van de gemeente	4
1.4	Meerjaren-beleidsplan	4
1.5	Burger- en cliëntenparticipatie	4
1.6	Verordening voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning en regionale samenwerking	5
1.7	Benchmark en klanttevredenheid	5
Hoofdstuk 2	De Wmo op maat van Eijsden en Margraten	
2.1	Beleidskader	6
2.2	Uitgangspunten / begrippen	6
2.3	Keuze in prioriteiten Wmo-beleid	7
2.4	Plancyclus	8
DEEL II	DE PRESTATIEVELDEN VAN DE WMO	
Hoofdstuk 3	Prestatieveld 1	9
Hoofdstuk 4	Prestatieveld 2	12
Hoofdstuk 5	Prestatieveld 3	14
Hoofdstuk 6	Prestatieveld 4	16
Hoofdstuk 7	Prestatieveld 5	18
Hoofdstuk 8	Prestatieveld 6	21
Hoofdstuk 9	Prestatievelden 7-8-9	23
DEEL III	FINANCIEEL	
Hoofdstuk 10	Financiën	
10.1	Kaders	26
10.2	Budgetten	26
DEEL IV	RESUMÉ	28
Bijlage 1	Tabel: inzet middelen uit ex-AWBZ regelingen in 2008	29
Bijlage 2	Bevolkingssamenstelling en aantal gebruikers voorzieningen	30
Bijlage 3	Tabel: omvang bevolking en WWZ-doelgroep	31
Bijlage 4	Overzicht bevolking opbouw 2005 en prognose	32
Bijlage 5	Lijst met afkortingen	34

DEEL I   ALGEMEEN

Inleiding

De ontwikkelingen van afgelopen jaren laten zien dat er sprake is van een dubbele vergrijzing. De groep ouderen neemt in relatieve en in absolute zin toe, doordat er steeds minder kinderen worden geboren en migratie van jeugd plaatsvindt, terwijl ouderen een steeds hogere leeftijd behalen. Daarnaast laten ontwikkelingen een verdergaande individualisering zien. Sociale verbanden worden losser, individuen hechten veel belang aan zelfontplooiing. Individualisering leidt ertoe dat mensen steeds meer op zichzelf aangewezen worden. Voor jonge, goed opgeleide mensen die geen lichamelijke, psychische, sociale of financiële beperkingen ervaren vormen deze ontwikkelingen doorgaans geen probleem. Echter er zijn groepen mensen die hierdoor sociaal buiten de boot gaan vallen, vereenzamen, ontsporen en/of op een andere manier ervaren dat de kwaliteit van leven achteruit gaat. Meedoen in de samenleving is voor deze mensen niet vanzelfsprekend.

Met de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per 1 januari 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor diverse aspecten van maatschappelijke ondersteuning van haar burgers. Het gaat om activiteiten, voorzieningen en diensten die het mensen mogelijk maken mee te doen aan de samenleving. De aandacht en inspanningen richten zich daarbij vooral op de groep kwetsbare burgers, zoals jeugdigen, ouderen en mensen met een lichamelijke, psychische of psychosociale beperking.

Op een aantal terreinen wordt het bestaande beleid voortgezet, op andere terreinen wordt (aanvullend) nieuw beleid geformuleerd. In dit beleidsplan, dat een vierjarige planperiode van 2008 t/m 2011 bestrijkt, geven de gemeenten aan hoe het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning wordt vormgegeven, welke prioriteiten worden gesteld, welke Wmo-doelen worden geformuleerd, en welke resultaten worden beoogd.

De opbouw van het beleidsplan is zo vormgegeven dat na een beschrijving van algemene landelijke trends en wettelijke kaders, wordt ingezoomd op onze regionale en lokale situatie, en vervolgens per prestatieveld concrete ambities en doelstellingen worden geformuleerd. Het beleidsplan geeft in meerjarenperspectief kaders aan, die vervolgens in jaarlijkse uitvoeringsplannen nader worden uitgewerkt, inclusief financiële consequenties.

De gemeenten Eijsden en Margraten staan de komende tijd voor veel uitdagingen. Enerzijds willen we allerlei maatschappelijke voorzieningen beschikbaar houden en toegankelijk maken voor iedereen die ze nodig heeft. Anderzijds dienen voorzieningen ook betaalbaar te blijven, om zo het huidige voorzieningenniveau in stand te kunnen houden. Om de druk op (duurdere) individuele voorzieningen te beperken, zullen de gemeenten vooral stevig inzetten op de versterking en aanpassing van algemene/collectieve voorzieningen.

Daarnaast is in beide gemeenten sprake van tal van burgerinitiatieven, gericht op ondersteuning van kwetsbare burgers. Het is een belangrijke opgave om te kijken op welke manier de gemeente dit soort initiatieven kan ondersteunen. Er wordt nieuw beleid ontwikkeld op het terrein van leefbaarheid in de kernen, samenhang tussen woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen, informele zorg en ondersteuning van mantelzorgers.

Het zwaartepunt bij de Wmo wordt gelegd bij welzijn en zorg, en dan vooral de kwetsbare doelgroepen. De Wmo raakt echter ook aan diverse andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en sociaal-economisch beleid. De insteek is om, vooral op deze aanpalende beleidsterreinen, de ambities niet te hoog te stellen in de eerste planperiode. Bestaand beleid zal worden voortgezet en op een aantal punten zullen nieuwe accenten worden gezet, vooral waar het gaat om de samenhang tussen de bestaande beleidsterreinen en herschikking van bestaande middelen. Wij hechten er belang aan dat doelstellingen worden geformuleerd die ook realistisch en haalbaar zijn. Er wordt uitgegaan van een groeimodel, dat de Wmo gaandeweg meer reikwijdte en diepgang moet gaan geven.

Hoofdstuk 1   Introductie op de Wmo

1.1   Aanleiding

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. De Wmo is een nieuwe wet, die in de plaats is gekomen van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), de Welzijnswet, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), namelijk de hulp bij huishouden en een aantal subsidie regelingen en het onderdeel Openbare Geestelijke Gezondheidszorg uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).

Het centrale thema van de Wmo is: iedereen doet mee. Hiermee wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid voor en de zeggenschap over zijn of haar eigen leven. De bedoeling is dat de samenleving niet versnipperd en dat mensen in harmonie met elkaar leven. Daarvoor is een krachtige sociale structuur en samenhangend beleid nodig op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, wonen, welzijn en zorg.

De volgende argumenten liggen ten grondslag aan de landelijke invoering van de Wmo:

- Bevordering van zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en participatie van burgers.

De bedoeling is dat mensen zolang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en zolang mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij. Hiermee wordt een beroep gedaan op ieders eigen kwaliteiten en mogelijkheden. Mensen moeten in staat zijn om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en eigen keuzes te maken. Die eigen verantwoordelijkheid wordt door de overheid gestimuleerd. Waar mensen buiten de boot vallen of dreigen te vallen, hebben de gemeenten de opdracht om samen met maatschappelijke partners maatregelen te nemen om dat te verhelpen respectievelijk te voorkomen.

- Herverdeling van verantwoordelijkheden.

Naast financiële overwegingen vormt een belangrijke reden voor de stelselherziening, de noodzaak om een einde te maken aan de onduidelijkheid voor de burger. Door een veelvoud van loketten, bureaucratie en een onduidelijke rolverdeling tussen gemeente en rijk is het voor de burger niet altijd duidelijk waar hij moet aankloppen voor hulp. Het Rijk is van mening dat de lokale overheid beter in staat is om maatwerk voor haar burgers te leveren. Daarvoor is het belangrijk dat de verschillende zorg- en ondersteuningsvoorzieningen samenhang vertonen en in de directe omgeving van mensen te krijgen zijn.

- Beheersing van kosten.

Als gevolg van de vergrijzing doen steeds meer mensen een beroep op de zorg. Daardoor zullen de kosten voor de zorg blijven stijgen. De oplossing van dit probleem is gevonden in de invoering van de Wmo. Met de invoering van de Wmo wordt strikt onderscheid gemaakt tussen 'zorg' en 'maatschappelijke ondersteuning'. Zorg die onder de AWBZ valt, betreft alleen nog de zware en langdurige zorg. Als het over de lichtere zorg of ondersteuning gaat geldt de regel: wat men nog zelf kan, moet men ook zelf doen. Het kabinet benadrukt dat mensen er rekening mee moeten houden dat AWBZ-zorg en ondersteuning in de toekomst alleen nog beschikbaar zal zijn voor hen die het echt nodig hebben: gehandicapten, ouderen en chronisch zieken.

1.2   Wettelijke taken van de gemeente

De Wmo is een kaderwet. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor de inhoudelijke, financiële en bestuurlijke kaders, en gemeenten hebben binnen deze kaders de verantwoordelijkheid voor de invulling van eigen Wmo-beleid. Iedere gemeente heeft dus voldoende ruimte om haar eigen invulling te geven aan de uitvoering van de Wmo. Wel zijn er in de wet 9 prestatievelden genoemd en een aantal procesverplichtingen. Deze 9 prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid

Daarnaast kent de Wmo de volgende procesverplichtingen:

- het opstellen van een meerjarenbeleidplan
- participatie van burgers bij de totstandkoming van beleid
- het opstellen van een Wmo-verordening
- de horizontale verantwoordingsverplichting (dus aan de gemeenteraden c.q. burgers in plaats van aan het Rijk)
- een jaarlijkse rapportage over klanttevredenheid
- informatie leveren aan het Rijk

1.3 De rol van de gemeente

De gemeente voert regie over, stimuleert en faciliteert ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Verder zorgt de gemeente voor stroomlijning, procesbewaking en afstemming van activiteiten van verschillende uitvoerende partijen, zoals zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, zorgverzekeraars en leveranciers.

1.4 Meerjaren-beleidsplan

Gemeenten zijn verplicht een meerjaren-beleidsplan Wmo vast te stellen waarin wordt aangegeven:

- wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de 9 prestatievelen
- hoe de gemeente het beleid samenhangend uitvoert
- welke resultaten de gemeente wenst te behalen
- hoe de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning wordt gewaarborgd
- hoe de gemeente ervoor zorgt dat de gebruikers van individuele voorzieningen keuzevrijheid hebben
- op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen

1.5 Burger- en cliëntenparticipatie

Binnen de Wmo speelt participatie op verschillende manieren een rol:

- participatie in de zin van 'meedoen', deelname aan de samenleving, ook door kwetsbare burgers
- burgerparticipatie en cliëntenparticipatie; hierbij gaat het om betrokkenheid van burgers en organisaties bij de ontwikkeling van visie op maatschappelijke ondersteuning in de gemeente en inspraak op het beleid

In artikel 11 van de Wmo is bepaald dat gemeenten belanghebbenden bij de Wmo moeten betrekken. Cliëntenparticipatie en medezeggenschap zijn daarmee stevig verankerd in de wet. Om de inwonerparticipatie vorm te geven, is in Eijsden en Margraten gekozen voor de oprichting van een gezamenlijke Wmo-raad Eijsden-Margraten in de vorm van een gemeentelijke commissie. De Wmo-raad bestaat uit vertegenwoordigers van uiteenlopende doelgroepen, zoals ouderen, mensen met een functiebeperking, mensen met een verstandelijke beperking, mantelzorgers en vrijwilligers, cliëntenraden van zorg- en welzijnsinstellingen. Het streven is om de Wmo-raad aan te vullen met vertegenwoordigers van de doelgroepen jeugd en GGZ-cliënten.

De Wmo-raad Eijsden-Margraten adviseert de colleges aangaande de Wmo en heeft als doel ervoor te zorgen dat belanghebbenden bij de Wmo, vanuit een onafhankelijke positie, optimaal betrokken worden en inspraak hebben bij de voorbereiding, vaststelling, uitvoering en evaluatie van het Wmo-beleid. De Wmo-raad wordt in een vroegtijdig stadium betrokken bij het ontwikkelen van beleidsplannen, jaarplannen en evaluaties op het gebied van de Wmo. De Wmo-raad raadpleegt relevante doelgroepen en neemt kennis van beschikbare gegevens. De Wmo-raad kan gevraagd en ongevraagd adviseren. In die zin wordt van de Wmo-raad verwacht dat ze ook zelf met initiatieven

komt, actief meedenkt, keuzes maakt en (deel)oplossingen aandraagt. De adviezen kunnen betrekking hebben op gestelde doelen, raadpleging van burgers, gebruik van bronnen, interpretatie van gegevens, informatieverstrekking aan burgers, verwachte effecten voor onderscheiden doelgroepen, verwachte ontwikkelingen, geconstateerde tekortkomingen in de uitvoering, wijze van toetsing van effect en kwaliteit van de uitvoering, wijze van evalueren en benutting van evaluatiegegevens.

1.6 Verordening voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning en regionale samenwerking

De gemeenten Eijsden en Margraten werken op het gebied van de Wmo samen met de gemeenten Maastricht, Valkenburg a/d Geul, Meerssen, Gulpen-Wittem en Vaals. Regionale samenwerking biedt vele voordelen, zoals het uitwisselen van kennis en ervaring, maar ook het bundelen van krachten. In 2006 was de samenwerking vooral gericht op de overheveling van hulp bij het huishouden van het AWBZ-regime naar de gemeentelijke overheid. Bij het opstellen van de *Verordening voorzieningen wet maatschappelijke ondersteuning* werd samengewerkt met de regiogemeenten. Voor de eerste evaluatie van de verordening gaan wij opnieuw de regionale samenwerking zoeken.

In het kader van de regionale samenwerking heeft de gemeente Maastricht samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen (zogenoeten 'Tripool-gemeenten') een aanbestedingstraject van de hulpdiensten vormgegeven voor de negentien gemeenten in de regio Zuid-Limburg. Hetzelfde traject wordt gevolgd voor de aanbesteding van trapliften en hulpmiddelen. De afzonderlijke gemeenten houden het recht om eigen besluiten te nemen ten aanzien van (opnieuw) aan te besteden diensten en middelen.

1.7 Benchmark en klanttevredenheid

De Wmo legt gemeenten de verplichting op om in overleg met de inwoners tot een beleid te komen en dat beleid vervolgens aan de inwoners te verantwoorden (zogenoeten horizontale verantwoording). De gemeente dient diverse Wmo-gegevens jaarlijks openbaar te maken. Daardoor is het mogelijk om de gegevens van diverse gemeenten met elkaar te vergelijken. Op deze manier kunnen burgers en cliënten inzicht in de uitvoering van de Wmo door de gemeente krijgen en kan het gemeentebestuur ter verantwoording geroepen worden.

De gemeenten Eijsden en Margraten kiezen ervoor hun prestatiegegevens 'Wmo-breed' te verzamelen aan de hand van de ontwikkelde benchmarks door het SGBO, adviesbureau van VNG.

In 2007-2008 doen de gemeenten Eijsden en Margraten samen met 195 andere gemeenten mee aan de basis-benchmark en voeren de gemeenten een tevredenheidsonderzoek onder cliënten uit.

De resultaten van het tevredenheidsonderzoek worden door de gemeenten gepubliceerd. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek kan zonodig bijsturing van Wmo-beleid plaatsvinden.

Hoofdstuk 2 De Wmo op maat van Eijsden en Margraten

2.1 Beleidskader

De gemeenten Eijsden en Margraten willen een adequate maatschappelijke ondersteuning aan hun inwoners bieden, zodat de kwaliteit van leven voor alle inwoners geoptimaliseerd wordt. Daarnaast willen de gemeenten de voorzieningen (diensten en activiteiten) van maatschappelijke ondersteuning zo (laten) regelen dat burgers zo lang mogelijk de regie op hun eigen bestaan kunnen behouden, zo lang mogelijk kunnen blijven wonen in eigen vertrouwde omgeving en deel kunnen nemen aan het sociaal-maatschappelijk verkeer. Dit willen wij bereiken door:

- bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang in kernen
- bevorderen van kwaliteit en samenhang van wonen-welzijn-zorgvoorzieningen voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapte mensen
- bieden van betere kansen aan onze jeugd (inspanningen vooral gericht op kansarme jeugd)
- optimaliseren van informatieverstrekking
- optimale toegankelijkheid van algemene onderwijs-, welzijn-, sport-, en zorgvoorzieningen voor kwetsbare burgers
- stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid van onze inwoners; ondersteunen van groepen burgers die elkaar helpen (m.n. in voorwaardenscheppende sfeer en collectief)
- vermindering van bureaucratie bij toewijzing van (zorg)voorzieningen (deregulering)
- nieuwe impuls geven aan vrijwilligerswerk op het gebied van zorg en versterking van informele zorg
- ondersteuning bieden aan mantelzorgers
- doorbreking van isolement bij ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

2.2 Uitgangspunten/ begrippen

Iedereen moet kunnen meedoen aan de maatschappij. Daar gaat het om in de Wmo. Daarbij worden begrippen geïntroduceerd, o.a.: kwetsbare burgers, inclusief beleid, civiel society, zelfredzaamheid, leefbaarheid. De gemeente geeft invulling aan deze begrippen en stelt prioriteiten.

Meedoen

Iedereen in onze samenleving moet kunnen meedoen. Het verwerven van een stabiele eigen positie om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving is niet voor alle burgers even gemakkelijk. Een groep van kwetsbare burgers heeft daartoe ondersteuning nodig. Waar men niet op eigen kracht kan meedoen, dient allereerst een beroep te worden gedaan op mensen uit de omgeving, de aanwezige kracht van inwoners en de sterke sociale infrastructuur in onze gemeenten. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, biedt de gemeente ondersteuning.

Kwetsbare burgers

Onder kwetsbare burgers wordt door ons verstaan:

- jeugdigen met problemen met opgroeien
- ouders met problemen met opvoeden
- ouderen, met name ouderen met beperkingen en/of weinig sociale contacten
- mensen met lichamelijke en/of chronische psychische beperkingen en/of verstandelijke beperking
- mensen met psychosociale problemen
- mensen in een zwakke sociaal-economische positie

Zelfredzaamheid

De gemeente rekent op een zo groot mogelijke zelfredzaamheid van mensen. Dat betekent dat mensen eigen verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf en hun omgeving. De taak van de gemeente is dan ook om deze zelfredzaamheid aan te moedigen en waar nodig te helpen en te faciliteren, door middel van ondersteunende maatregelen en voorzieningen.

Civil Society

Om de Wmo-doelen te bereiken doen de gemeenten een appèl op de zogenoemde 'Civil Society'. De Civil Society wordt vormgegeven door bundeling van mensen, organisaties, bedrijven, ondernemers die zich inspannen voor de gemeenschap. In een Civil Society wordt uitgegaan van zelforganisatie en eigen vermogen. In een Civil Society is men in staat om eigen keuzes te maken en voor zichzelf te zorgen en heeft men iets voor een ander over.

In een sterke Civil Society wordt niet op de overheid geleund, maar is men vooral zelf actief en neemt men zelf initiatief. De gemeentelijke rol bestaat dan uit het bieden van ondersteuning en het stimuleren van dit zelfinitiatief door middel van bijvoorbeeld subsidies en/of beleidsmaatregelen. Daarom krijgen kleinschalige, lokale initiatieven van inwoners extra aandacht van de gemeente.

Inclusief beleid

In het kader van de Wmo gaan de gemeenten van het principe 'inclusief beleid' uit. Invulling aan dit begrip geven wij door alle burgers de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan de maatschappij, en bij voorkeur door geen specifieke voorzieningen te creëren. De oplossing biedt de aanpassing van de algemene voorzieningen, zodat deze voor iedereen toegankelijk zijn.

De aanpassing van algemene voorzieningen kan de noodzaak van het gebruik van vaak duurdere individuele voorzieningen beperken. Als iemand door ziekte, een psychisch of een psychosociaal probleem, een handicap of door eenzaamheid en isolement een zodanige drempel naar de reguliere voorzieningen ervaart dat men niet in staat is daar gebruik van te maken, kan in dat geval een specifieke of een individuele voorziening (tijdelijk) uitkomst bieden. Daarmee zou de drempel naar het reguliere aanbod verlaagd kunnen worden.

2.3. Keuze in prioriteiten Wmo-beleid

De gemeenten Eijsden en Margraten willen in het te voeren Wmo-beleid accenten leggen op een aantal hoofdthema's die vooral in onze gemeenten actueel zijn. Hieronder volgt een beschrijving van de belangrijkste thema's. In deel II is vervolgens per prestatieveld opgenomen wat concrete doelstellingen, ambities en beleidskeuzes zijn.

Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers

Plattelandsgemeenten zoals Eijsden en Margraten kennen een sterke sociale cohesie. Veel jonge mensen blijven dicht bij hun familie wonen. Hierdoor kunnen ouderen, zieken en mensen met een handicap in grotere mate een beroep doen op hun familie en sociale omgeving, zowel thuis als in een verzorgingshuis. Het gebruik van geïnstitutionaliseerde voorzieningen is daardoor relatief beperkt. Bovendien is de tegenwoordige tendens dat ziekenhuizen hun patiënten steeds vroeger naar huis sturen en dat er meer extramurale zorg plaatsvindt. Dat betekent dat een grote druk wordt gelegd op mantelzorgers en vrijwilligers in de informele zorg. Deze druk wordt groter naarmate de vraag toeneemt ten gevolge van vergrijzing en meer buitenmurale zorg, het aanbod achterblijft bij de vraag ten gevolge van bijv. individualisering en kleiner wordende families, en vrouwen meer deel uitmaken van de arbeidsmarkt en zich gesteld zien voor de lastige combinatie van werk, gezin en zorgtaken. Om te zorgen dat er voldoende mensen bereidwillig zijn om zich in te zetten als vrijwilliger of mantelzorger, en om te zorgen dat deze mensen hun taken goed kunnen uitoefenen zonder dat de belasting te groot wordt, zijn extra voorzieningen die mantelzorgers en vrijwilligers kunnen ondersteunen hard nodig.

Bovendien geldt dat er in beide gemeenten meerdere vrijwilligers(organisaties) met vergelijkbare doelstellingen actief zijn. De gemeenten ondersteunen deze organisaties door middel van jaarlijkse subsidies. De samenwerking tussen deze organisaties willen wij bevorderen, zodat krachten kunnen worden gebundeld, deskundigheid kan worden uitgewisseld, en een efficiënte inzet van (schaarse) middelen kan worden bereikt.

Bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in kernen

Bij de Wmo leggen de gemeenten de nadruk op het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid en sociale omgeving. De leefbaarheid in een gemeente en de kwaliteit van leven van haar inwoners wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van een prettige en veilige omgeving, een sociaal netwerk, de mate van gezondheid van de inwoners, en de beschikbaarheid van voldoende (materiële) middelen om deel kunnen nemen in het sociale verkeer. Ook de aanwezigheid en toegankelijkheid van (zorg)voorzieningen in de buurt bepalen in grote mate leefbaarheid en kwaliteit van leven.

Gemeenten Eijsden en Margraten investeren in de algemene voorzieningen, verkeersveiligheid, sociale veiligheid, verenigingsleven, onderwijs, sport en recreatie, groen en woningbouw, om het leefklimaat in onze gemeenten zoveel mogelijk aantrekkelijk te maken. Het behouden van alle bestaande voorzieningen is echter niet altijd haalbaar; ten dele is dit onderhevig aan autonome ontwikkelingen (bevolkingskrimp, vergrijzing, marktwerking) en ten dele ziet de gemeente zich genoodzaakt om keuzes te maken (kosten versus baten, kwaliteit versus kwantiteit).

Waar het gaat om keuzes en prioriteitenstelling met betrekking tot (handhaving van) voorzieningen, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte, en investeringen in accommodaties, streven wij ernaar om dit op een verstandige manier te doen door bewoners en belanghebbenden hier actief bij te betrekken, gericht te zijn op evidente wensen en behoeften, te denken in termen van oplossingen en alternatieven, en de menselijke maat van Eijsden en Margraten in het oog houden.

Het is denkbaar dat aan het begrip 'leefbaarheid' een andere invulling moet worden gegeven dan tot nu toe gebruikelijk was, in die zin dat het niet (meer) gaat om instandhouding van voorzieningen zondermeer, maar om slimme spreiding, bundeling en ombuiging van functies, en zorgen voor goede bereikbaarheid en toegankelijkheid. Dit kan leiden tot vernieuwende aanpakken, waarbij ook experimenten niet uit de weg moeten worden gegaan.

De gemeente hecht belang aan een breed gedragen verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid van de gemeenschappen. Een actieve betrokkenheid van inwoners, het verenigingsleven, professionele organisaties en de middenstand wordt onontbeerlijk gevonden, en wij willen dit waar mogelijk stimuleren, bijeenbrengen en faciliteren.

Bevordering van samenhang van wonen, welzijn en zorg

Eijsden en Margraten vergrijzen. Vele inwoners behoren tot de groep vitale ouderen. Zij staan actief in het leven en hebben veel sociale contacten. Een kleinere groep behoort tot de meer kwetsbare ouderen. In tegenstelling tot vroeger verhuizen hulpbehoevende ouderen en bijzondere doelgroepen (zoals mensen met een lichamelijke of een psychische beperking) niet vanzelfsprekend meer naar een intramurale voorziening. Zij willen graag blijven wonen in hun eigen woning of in een beschutte woonvorm in de buurt van de eigen vertrouwde omgeving. De vraag naar geschikte woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen in de buurt wordt hierdoor steeds groter.

Wij vinden het belangrijk dat mensen zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen en zo lang mogelijk zelfredzaam blijven (al dan niet met enige ondersteuning). Daartoe willen wij de aanwezige woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen in de gemeenten behouden en optimaliseren. Waar nodig en mogelijk willen wij deze voorzieningen uitgebreid zien worden. De gemeenten willen de aanbieders van diensten in wonen, welzijn en zorg ondersteunen en faciliteren bij het ontwikkelen en uitvoeren van een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg in onze gemeenten.

Ook het levensloopbestendig bouwen wordt naar onze mening nog onvoldoende in praktijk gebracht. Wij zijn dan ook voornemens om beleidsinstrumenten te ontwikkelen om levensloopbestendig bouwen te stimuleren. Daarnaast wordt er in een dialoog met de zorgaanbieders de nadruk gelegd op het belang van verdere ontwikkeling van de mogelijkheden en de kwaliteit ten aanzien van de extramurale zorg.

2.4. Plancyclus

In het meerjaren Wmo-beleidsplan worden door de gemeenteraad kaders en uitgangspunten vastgesteld voor het te voeren Wmo-beleid in de eigen gemeente. Vervolgens vindt nadere concretisering en operationalisering plaats in de vorm van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's, die door het college van burgemeester en wethouders worden vastgesteld. In deze programma's wordt middels SMART-definiëring (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden) beschreven wat in enig jaar wordt uitgevoerd, op welke manier, met welke resultaten, in welke doorlooptijd, hoe wordt gemeten of geëvalueerd, met welke kosten en dekkingsmiddelen, en hoe de communicatie verloopt. Ervaringen en evaluatiegegevens vormen weer de input voor het uitvoeringsprogramma in een volgend jaar, en uiteindelijk ook weer voor het beleidsplan in een volgende planperiode (hiertoe worden ook gerekend signalen uit klachtenmeldingen en bezwaarprocedures, zowel bij de gemeente als bij zorgaanbieders). Op die manier ontstaat een dynamisch proces van beleid - uitvoering - evaluatie - bijstelling. De Wmo-raad wordt bij de totstandkoming en evaluatie van de uitvoeringsprogramma's betrokken.

DEEL II DE PRESTATIEVELDEN VAN DE WMO

Hoofdstuk 3 Prestatieveld 1

Prestatieveld 1

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

3.1 Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Leefbaarheid staat in de kleine dorpskernen op het platteland onder druk vanwege voortschrijdende vergrijzing, individualisering, vercommercialisering en het wegvallen van voorzieningen. Anderzijds kenmerken de dorpen in onze gemeenten zich nog - in weerwil van deze algemene trends - door een sterke verenigingsgezindheid en dito verenigingsleven, sociale samenhang en een aangenaam leefklimaat. Dit mag erkend worden als positieve bijzonderheid, waar we trots op mogen zijn en dat gekoesterd moet worden. Het is dan ook zaak om dit te behouden en waar mogelijk te versterken.

Demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening, bevolkingskrimp) nopen tot herbezinning over handhaving van voorzieningen in de kernen en het maken van keuzes. Een andere spreiding van voorzieningen wordt niet uitgesloten (bv. concentreren in multifunctionele centra). Bedoeling is dat rekening wordt gehouden met bereikbaarheid, kwaliteit en de betrokkenheid van inwoners. De ontwikkeling van brede scholen en multifunctionele centra in dorpen kan benut worden om voor een breed publiek toegankelijke gemeenschapsvoorzieningen te creëren. Onderkend wordt dat basisscholen een sterke sociale functie vervullen en in hun brede maatschappelijke functie van belang zijn voor de leefbaarheid. Binnen dit prestatieveld willen wij het belang van brede gemeenschaps- c.q. kindvoorzieningen benadrukken.

3.2 Wat willen we bereiken ?

Prestatieveld 1 gaat om kwaliteit van leven voor elk mens, waarmee zowel de sociale als fysieke leefomgeving wordt bedoeld. Wat we willen bereiken is een prettige en veilige leefomgeving, optimale deelname aan de samenleving, een sterke gemeenschapszin waar mensen zich bekommeren om hun medemensen en hun omgeving, en waar mensen vooral zelf verantwoordelijkheid en regie nemen voor hun eigen en andermans welbevinden.

Fysieke omgeving - voorzieningen

Het voorzieningenniveau in de dorpskernen is in de afgelopen decennia behoorlijk teruggelopen. Een veel gehoorde uitspraak is dat het bestaande voorzieningenniveau in elk geval gehandhaafd moet blijven om de leefbaarheid te behouden. Het in stand houden van voorzieningen is echter niet zondermeer haalbaar. Sommige voorzieningen zijn onderhevig aan marktwerking en vallen onder de autonome verantwoordelijkheid van marktpartijen (denk aan winkels, horeca, postkantoren, banken). Voor andere gemeenschapsvoorzieningen is de gemeente verantwoordelijk, maar ook hier gaan kosten/baten-overwegingen op een bepaald moment een rol spelen en moet de vraag gesteld worden in hoeverre instandhouding nog tot de mogelijkheden behoort (denk aan gemeenschapshuizen, bibliotheken, sportaccommodaties, onderwijs- en kindvoorzieningen).

- Wij willen instandhouding van voorzieningen daarom niet tot doel op zichzelf verheffen, aangezien hiermee ons inziens de leefbaarheid niet wordt gediend, maar veeleer kijken naar de levensvatbaarheid en vitaliteit van voorzieningen, en hierin slimme strategieën kiezen.
- Waar we naar toe willen is heroverweging van de instandhouding en spreiding van voorzieningen, waarbij voorzieningen liefst in samenhang gezien worden.
- Daar waar gedacht wordt aan het centraliseren van voorzieningen, staat het versterken van kwaliteit voorop (in plaats van kwantiteit), door middel van combinatie van functies, brede toegankelijkheid, en het uitbreiden van ontmoetingsfuncties. Wij denken dat alleen op deze manier vitaliteit en bestaansrecht op den duur gewaarborgd kan worden, en uiteindelijk dus ten goede komt aan de leefbaarheid en sociale samenhang, alleen moet soms over dorpsgrenzen heen gekeken worden.
- Daar waar voorzieningen wegvallen, willen wij kijken wat hiervoor in de plaats kan worden gebracht, waarbij ook en vooral geluisterd moet worden naar de behoeften en ideeën van inwoners zelf. Wanneer dat aan de orde is willen we inwoners en organisaties hier actief bij betrekken.

- Het is niet onoverkomelijk dat voorzieningen verder weg gelegen zijn, bijvoorbeeld in een andere dorpskern of in de stad, zolang de bereikbaarheid maar goed is (denk aan CVV, OV, maar ook (digitale) servicediensten). Waar dat in onze mogelijkheid ligt, willen wij bijdragen aan een optimale bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Fysieke omgeving - openbare ruimte

Het is bekend dat mensen veel waarde hechten aan een prettige en hoogwaardige leefomgeving. Om dit te bereiken willen we het volgende:

- De insteek is om samen met inwoners(groepen) keuzes te maken en prioriteiten te stellen (mede in het kader van DOP's en Leefbaarheidsonderzoeken), met een planmatige aanpak.
- We willen bekijken òf en hoe inwoners(groeperingen) actief kunnen worden betrokken bij aanleg, inrichting of onderhoud in de buurt, en de mogelijkheden onderzoeken van c.q. experimenteren met vormen van zelfbeheer.

Sociale omgeving

Wij willen bereiken dat mensen beseffen dat zij mede-verantwoordelijk zijn voor hun eigen fysieke en sociale omgeving. Ten aanzien van de (gemeentelijke) overheid bestaan vaak onterechte verwachtingen over het oplossen van (individuele) problemen, wat soms tot teleurstellingen en frustraties leidt, en anderzijds mensen passief en afhankelijk maakt. Om hierin verandering te brengen zullen inwoners zich meer bewust moeten worden van hun eigen probleemoplossend vermogen en bereid zijn initiatieven te nemen. De gemeentelijke taak is dan aanvullend, ondersteunend, aanmoedigend en faciliterend.

- De taak van de gemeente is dan vooral het stimuleren van burgerinitiatieven die ten gunste komen aan de gemeenschap in zijn geheel, in de vorm van aanmoediging en ondersteuning (denk aan subsidies, vergunningen, randvoorwaarden creëren, verlenen van medewerking, samenwerking opzoeken). Wij willen zorgen dat dit in beleid op diverse terreinen wordt verankerd (bijvoorbeeld subsidiebeleid duidelijk als sturingsinstrument inzetten ter aanmoediging van gewenste doelstellingen).
- Voor zover het om kwetsbare en niet-zelfredzame inwoners gaat, heeft de gemeente uitdrukkelijk wel een taak om te voorzien in hulp, ondersteuning en zorg (zie ook Prestatieveld 5).
- Ook hierbij zien wij mogelijkheden om de samenwerking met de eigen omgeving, organisaties en vrijwilligers aan te moedigen, waarmee wij een gedeelde zorgzaamheid willen bewerkstelligen.

Participatie

Niet participeren kan voortkomen uit onmacht of onkunde. In sommige gevallen is mogelijk een zetje nodig, of hulp of ondersteuning. Wij willen dat participatie een zorg van ons allen wordt, alsook het signaleren van knelpunten en problemen hierbij.

- Een speciale taak ten aanzien van participatie van doelgroepen zien wij weggelegd voor het verenigingsleven (bijvoorbeeld doelgroepen jongeren, senioren, minder validen). Ook hier kan het subsidiebeleid als instrument dienen (zie Prestatieveld 5).
- Projecten en activiteiten waarin participatie van jeugd centraal staat, worden gestimuleerd (o.a. BOS-projecten).
- In de vorm van brede scholen of multifunctionele centra wordt gezorgd voor een breed, toegankelijk en gebundeld aanbod van voorzieningen en activiteiten.
- Niet-participeren kan soms leiden tot overlast-gedrag (bv. criminaliteit, vernielingen, overlast). Wij willen beleid voeren waarin helder wordt uitgedragen dat dit niet geaccepteerd wordt, zowel door de gemeentelijke overheid maar ook door politie, ouders en opvoeders, organisaties en verenigingen, en buurtbewoners zelf.
- Niet-participeren en overlast-gedrag kan soms als een signaal worden opgevat dat er iets ontbreekt, men niet tevreden is, of niet de aansluiting vindt die men zoekt. Wanneer dat het geval is, vinden wij het onze taak om te bezien in hoeverre hiermee iets kan/moet worden gedaan (bv. overlast hangjeugd, schooluitval, deviant gedrag). Dat neemt niet weg dat mensen eerst zelf verantwoordelijk worden gesteld voor hun handelen en het nemen van initiatieven tot verbetering van hun leefwereld. Zoals gezegd willen wij beleid voeren waarin vooral dit zelf-initiatief wordt aangemoedigd.

3.3 Wat doen we al ?

Momenteel wordt gewerkt aan DorpsOntwikkelingsPlannen (Margraten) en Leefbaarheidonderzoeken (Eijsden). Leefbaarheid van de kleine kernen en betrokkenheid van de inwoners staan daarbij centraal. Dit sluit weer nauw aan bij wat ook in de Wmo wordt beoogd.

Zowel in Eijsden als in Margraten wordt gewerkt aan de ontwikkeling van multifunctionele centra, waar allerlei voorzieningen voor de gemeenschap worden samengebracht. Daarmee willen wij een betere samenwerking tussen organisaties, een versterking van de ontmoetingsfunctie, en een betere toegankelijkheid en beschikbaarheid van voorzieningen bereiken.

In het kader van leefbaarheid vinder er reeds activiteiten plaats gericht op participatie van de jeugd. Er wordt aan gedacht om op termijn in plaats van (uitbreiding van) 'hangplekken' voor jongeren gaandeweg meer het accent te verleggen naar sport- en spelactiviteiten, waarbij de jeugd niet alleen aan deze activiteiten deelneemt maar ook zelf actief betrokken wordt bij opzet en uitvoering daarvan. De opzet van een jongerenraad is niet goed van de grond gekomen. Inspanningen om de jeugd te betrekken bij richtinggevend beleid dat hun leefwereld raakt, zullen dus op andere wijze ingericht moeten worden. De Wmo biedt hiervoor wel aanknopingspunten, zoals het aanmoedigen van zelfinitiatief, gebruik maken van bestaande jongerenverenigingen, en de werkingssfeer van de Wmo-raad uitbreiden tot het terrein jeugd. In het kader van BOS-activiteiten wordt al invulling gegeven aan jeugdparticipatie.

Voor de doelgroep ouderen vinden diverse activiteiten plaats die gericht zijn op ontmoeting, recreatie en ontspanning, welke van gemeentewege worden aangeboden en gefaciliteerd (bijv. Meer bewegen voor ouderen, computercursussen). Er is een beleidsplan 'sport en bewegen voor ouderen' in ontwikkeling (Margraten).

3.4 Innovatieve projecten

- Project 'Leefbaarheid Gronsveld/Rijckholt'. Inwonersparticipatie is een onmisbaar onderdeel van het project. Uitgangspunten van dit project sluiten naadloos aan bij doelstellingen van de Wmo: samen de schouders eronder zetten. De uitkomst van het project is een aantal haalbare en betaalbare voorstellen ter bevordering van leefbaarheid in de kernen Gronsveld en Rijckholt. De ervaringen en de uitkomsten van het project 'Leefbaarheid Gronsveld/Rijckholt' kunnen gebruikt worden voor andere kernen in beide gemeenten.
- Het professionele welzijnswerk dient als instrument te worden ingezet om Wmo-doelstellingen te bereiken. Het is van belang dat de inkoop van diensten telkens nauw aansluit bij vraag en behoeften, en dat er een duidelijke koppeling plaatsvindt met de prestatievelden uit de Wmo. De Prestatiebegroting Welzijnswerk is hierop reeds aangepast. Een nieuwe systematiek voor resultaatsturing van het professionele welzijnswerk, waarbij ook Eijsden en Margraten zijn betrokken, zal de komende jaren verder worden doorontwikkeld.

3.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

Dit prestatieveld raakt alle diensten en producten van het gemeentelijke beleid. Veel raakvlakken heeft dit prestatieveld vooral met jeugdbeleid, ouderen, sport, cultuur, gezondheid, accommodatiebeleid, subsidie- en vergunningenbeleid, ruimtelijke ordening, verkeer, handhaving en veiligheid.

3.6 Met wie werken we samen ?

Professionele welzijnswerk (Trajekt), inwoners, buurtverenigingen, sleutelfiguren in de gemeenschap, verenigingsleven, scholen en kinderopvang, bedrijfsleven, professionele organisaties, politie, belangenorganisaties, BOS-consulenten.

3.7 Prestatie-indicatoren

- Inwoners(groeperingen) zijn meer betrokken bij inrichting en onderhoud van de eigen leefomgeving. Er is een aantal aanwijsbare projecten opgestart.
- Er heeft heroverweging plaatsgevonden over het gemeentelijke subsidiebeleid als instrument om sturing te geven aan beleidskeuzes in het kader van de Wmo, vooral waar het gaat om doelstellingen zoals bevordering van participatie van doelgroepen en zelfinitiatief.
- Kwaliteit, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen, gebouwen en de openbare ruimte is op niveau gebleven en zo mogelijk verbeterd. Signalen en klachtenmeldingen dienen hierbij als graadmeter.

Hoofdstuk 4   Prestatieveld 2

Prestatieveld 2

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

4.1   Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Prestatieveld 2 gaat vooral om vroegtijdige signalering van problemen en achterstanden, en het bieden van lichte opvoedondersteuning (preventief). Voor zwaardere vormen van hulp (curatief) zijn immers al duurzame structuren aanwezig (jeugdhulpverlening).

Waar in vroeger tijden vaak nog sprake was van sociale netwerken, sociale controle en een sterk normen- en waardenstelsel, is dit grotendeels weggefallen en zijn ouders veelal op zichzelf aangewezen. Het is niet vreemd dat opvoeden soms als een moeilijke opgave wordt ervaren en ouders behoefte hebben aan advies en ondersteuning. Hierin kan tegemoet gekomen worden door het aanbieden van vraag- en behoeftegestuurde ondersteuning.

Daarnaast is er ook een maatschappelijke zorg ten aanzien van het vroegtijdig signaleren van problemen en achterstanden (voorkomt erger), en het bieden van algemene voorlichting (preventief, voorkomt ontsporing). Hierin kan bijvoorbeeld voorzien worden door deskundigheidsbevordering en ondersteuning van (semi-)professionals.

4.2   Wat willen we bereiken ?

Opvoedondersteuning vindt tot nu toe doorgaans incidenteel plaats. Wij willen dit gaan uitbouwen, verstevigen en bestendigen. Opvoedondersteuning zal verankerd moeten worden in beleid en er dient voorzien te worden in structurele financiële ondersteuning. Vraaggestuurd betekent dat je aansluit bij de behoeften van ouders en opvoeders, maar ook aan de maatschappelijke vraag (trends, verontrustende signalen). Een manier om te weten wat er speelt, is bij voortduring de afstemming te zoeken met de mensen die met jeugdigen werken en hun ervaringen. Ook moeten structuren aanwezig zijn om signalen op te vangen en naar de juiste plaats door te geleiden.

- Op regionaal niveau zijn er reeds initiatieven om te komen tot betere coördinatie van zorg. Dit verdient blijvende aandacht en dient verder uitgewerkt te worden (afstemming ketenpartners professionele instellingen, elektronisch kinddossier bij 'multiproblem'-gezinnen, zorgadviesteams bij scholen).
- Er dient een aanbod te worden gecreëerd van laagdrempelige opvoedondersteuning (pedagogische hulp en advies, oprichting Centrum voor Jeugd en Gezin), waar jeugdigen, ouders en (semi-)professionals eenvoudig gebruik van kunnen maken. Het is wenselijk als steunpunten of spreekuren voor pedagogische ondersteuning worden ondergebracht bij multifunctionele centra.
- Zoveel mogelijk dient de samenwerking te worden opgezocht met scholen, kinderopvanginstellingen, peuterspeelzalen en andere kindvoorzieningen (bijv. training aan kinderen of thema-ouderavonden).
- Wij willen deskundigheidsbevordering van personeel van kindvoorzieningen aanmoedigen en zonnig faciliteren.
- De insteek is om bestaande projecten, waar ze succesvol zijn, te continueren (zoals in Eijsden het Ambulant Jeugdwerk, JPP, schoolmaatschappelijk werk / in Margraten zorgteams, schooladoptieplan en weerbaarheidstrainingen (valt nu onder BOS-project)).
- Mogelijkheden voor advies, doorverwijzing en signalering moeten beter bekend zijn en aangemoedigd worden met verwijzing naar de verantwoordelijkheid die eenieder hierin heeft.

4.3   Wat doen we al ?

Er zijn al talloze initiatieven, projecten en voorzieningen die zich richten op de jeugd. Deze activiteiten hebben voornamelijk tot doel het stimuleren van maatschappelijke participatie van jongeren, het voorkomen van ernstige (psychosociale) problemen, en vermindering van overlast door 'hangjeugd'. Zo zijn er inspanningen op het gebied van Jeugdgezondheidszorg, voorschoolse logopedie, schoolmaatschappelijk werk, ambulant jongerenwerk, jeugdbetrokkenheid in 'voor- en door-activiteiten' en BOS-projecten, preventieteams/zorgadviesteams bij scholen, trainingen weerbaarheid bij basisschooljeugd, schooladoptieplan.

Daarnaast wordt er al gewerkt aan de invoering van een verwijzindex en een elektronisch kinddossier 0-19 jaar, waarmee betere coördinatie/afstemming van jeugdzorg wordt beoogd.

Intensivering van de inspanningen op het gebied van opvoedondersteuning is echter zeer wenselijk. Dit kan bereikt worden door een ruimer aanbod, zorgen voor laagdrempeligheid en breed bereik, betere afstemming tussen organisaties onderling en vergroting van de betrokkenheid van ouders.

4.4 Innovatieve projecten

- In samenwerking met jongeren uit de kernen en bijv. scholen, verenigingen, jongerenwerk, bedrijfsleven, willen wij een aantal projecten/activiteiten introduceren en/of verankeren, die gericht zijn op participatie van jeugd.
- Realiseren van structureel, vraaggestuurd en laagdrempelig aanbod van opvoedondersteuning, bijv. ondergebracht in een Centrum voor Jeugd en Gezin.

4.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

Onderwijs/leerplicht, jeugdbeleid, volksgezondheid.

4.6 Met wie werken we samen ?

Professionele welzijnswerk (Stichting Trajekt), scholen, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, jeugdverenigingen, GGD, schoolbegeleidingsdienst (Consent), politie, Bureau Jeugdzorg, Groene Kruis/Domicura.

4.7 Prestatie-indicatoren

- Er is een aanbod van laagdrempelige opvoedondersteuning, bij voorkeur ingebed in een Centrum voor Jeugd en Gezin.
- Om goede afstemming te houden tussen vraag en aanbod, vindt er geregeld behoeftepeiling plaats.
- Diverse vormen van jeugdzorg zijn beter op elkaar afgestemd, o.a. middels de elektronische verwijsindex en het elektronisch kinddossier, incl. afspraken over probleemeigenaarschap.
- Bevindingen uit de evaluatie van de zorgadviesteams bij basisscholen worden gebruikt voor eventuele bijstelling, zodat een optimaal functioneren wordt bereikt.
- Er is voldoende bekendheid, zeker onder (semi-)professionals, over waar signalen over (dreigend) probleemgedrag moeten worden gemeld. Coördinatie van zorg heeft gestalte en is bekend.
- Steeds meer jongeren worden betrokken bij het opzet, uitvoering en deelname aan activiteiten en zijn betrokken bij vrijwilligerswerk.
- Overlast die wordt ondervonden door 'hangjeugd' is afgenomen.

Hoofdstuk 5   Prestatieveld 3

Prestatieveld 3

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

5.1 Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning is in zekere zin een nieuwe taak voor de gemeenten. Het is zaak om dit goed uit de verf te laten komen, want zonder ruime bekendheid en gerichte doorverwijzing zijn goede zorgvoorzieningen en dienstverlening weinig waard. Voor de informatie- en adviesfunctie is een belangrijke taak weggelegd bij het Wmo-loket.

Voor cliëntondersteuning willen wij geen nieuwe organen/structuren in het leven roepen, maar vooral verwijzen naar de deskundigheid die reeds aanwezig is in bestaande organisaties, en deze organisaties ondersteunen c.q. faciliteren in hun werk.

5.2 Wat willen we bereiken ?

Wij willen onze burgers een optimale toegang tot voorzieningen bieden, door informatie hierover beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken.

5.3 Wat doen we al ?

Het Wmo-loket is een centraal punt voor dienstverlening van de Wmo. Het is een plek waar informatie, advies, toegang en bemiddeling naar zorg- en/of hulpverlening samen komen. Per 1 januari 2007 zijn de Wmo-loketten in beide gemeenten operationeel. Het streven hierbij was om in eerste instantie ervoor te zorgen dat bij de gemeenten een aanvraag ingediend kon worden voor voorzieningen voor gehandicapten (vervoer, rolstoelen en scootmobielen, en woningaanpassingen) en hulp bij het huishouden.

De aanwezigheid van een fysiek Wmo-loket in de omgeving is essentieel voor die mensen die beperkingen ondervinden in hun mobiliteit of redzaamheid. Er is daarom gekozen voor het handhaven van een loketfunctie in beide gemeenten. Een digitaal loket dat momenteel in ontwikkeling is, zal als aanvullende voorziening fungeren. Om loketten in stand te houden en optimaal te kunnen laten functioneren, biedt de samenwerking tussen Eijsden en Margraten uitkomst. Bedoeling is om per gemeente een fysiek loket (front-office) te behouden en één gezamenlijk back-office voor beide gemeenten in te richten waar menskracht, deskundigheid en techniek kan worden gebundeld. Inmiddels is deze gezamenlijk back-office een feit.

Er is al een sociale kaart OGGZ, raadpleegbaar op de website van de GGD. Daarnaast zijn in de regiofunctie jeugdbeleid ook reeds initiatieven genomen voor een sociale kaart 'opvoeden en opgroeien'. Onder de aandacht moet worden gehouden de onderlinge afstemming en de beschikbaarheid van de verschillende sociale kaarten.

5.4 Innovatieve projecten

- Doorontwikkeling van het Wmo-loket. In 2007 richtten de gemeenten zich vooral op de continuïteit en een soepele overgang naar een nieuwe situatie voor de bestaande cliënten. Komende tijd willen de gemeenten de Wmo-loketten gaan doorontwikkelen. Uitgangspunten hierbij zijn onafhankelijkheid, klantvriendelijkheid, toegankelijkheid en vraagsturing. Zodra dit goed functioneert, kan ook verdere uitbouw plaatsvinden naar een dienstverlening die mogelijk een breder takenpakket omvat.
- We willen samenwerking en afstemming tussen verschillende organisaties met steunfuncties bevorderen, waarbij ook gedacht kan worden aan het fysiek bijeen brengen in één loket/adviespunt.
- We willen dat er een degelijke sociale kaart wordt opgesteld ten behoeve van gerichte signalering en doorverwijzing, waar breed gebruik van kan worden gemaakt, incl. het Wmo-loket.
- We willen zorgen voor ruime beschikbaarheid en bekendheid van het Wmo-loket.

5.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

AWBZ, volksgezondheid, gemeentelijk beleid t.a.v. vergunningen, belastingen, vervoer (invalidenparkeerkaarten), Sociale Zaken (Pentasz), minima- en armoedebeleid

5.6 Met wie werken we samen ?

Steunpunt Mantelzorg, Steunpunt Vrijwilligerswerk, cliënt- en belangenorganisaties.

5.7 Prestatie-indicatoren

- De dienstverlening van het Wmo-loket is verbeterd: dit moet blijken uit klanttevredenheids-onderzoeken en reductie van het aantal klachtmeldingen (streefcijfer: in 90% van de gevallen wordt de afhandeltermijn gehaald).
- Er heeft doorontwikkeling plaatsgevonden van het Wmo-loket, waarbij de informatie- en adviesfunctie op voornamelijk het eigen terrein van Wmo-voorzieningen is verbeterd.
- Er is een sociale kaart opgesteld, die actief wordt beheerd, up-to-date gehouden, goed bruikbaar is en voldoende bekendheid geniet.

Hoofdstuk 6   Prestatieveld 4

Prestatieveld 4

Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

6.1 Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Erkend wordt dat vrijwilligers en mantelzorgers van groot belang zijn voor de samenleving. Een belangrijk deel van de samenleving draait zelfs op de belangeloze inzet van vrijwilligers en mantelzorgers, en dit wordt nog groter door een toenemende behoefte aan zorg en afnemende beschikbaarheid van tijd en geld. Het wordt belangrijk gevonden dat vrijwilligers en mantelzorgers waardering en erkenning krijgen, dat zij waar nodig ondersteuning kunnen krijgen, en dat het verrichten van vrijwilligerswerk wordt aangemoedigd.

In tegenstelling tot vrijwilligerswerk is mantelzorg veelal niet-vrijwillig en niet-erkend (verborgen, men is zich hiervan niet bewust of het wordt niet zo benoemd), terwijl de belasting soms groot kan zijn. Hiertoe zijn extra inspanningen nodig om de doelgroep te bereiken en met ondersteuning te kunnen bedienen.

6.2 Wat willen we bereiken ?

Wij streven naar een sterke sociale infrastructuur en samenwerking tussen diverse vrijwillige organisaties binnen de gemeente, maar ook naar intergemeentelijke samenwerking op dat gebied. In eerste instantie willen wij ondersteuning voor vrijwilligers in de informele zorg en mantelzorgers realiseren. Op termijn willen wij dit uitbreiden naar ondersteuning over de volle breedte van het vrijwilligerswerk.

Wij willen gebruik maken van de reeds bestaande organisaties en structuren, en deze versterken door middel van ondersteuning, facilitering en positionering. De gemeentelijke rol is dan vooral ondersteunend en voorwaardenscheppend.

- Extra aandacht dient te gaan naar met name de verborgen en zwaarbelaste mantelzorg (bieden respijtzorg, belangenbehartiging, advies en ondersteuning van de doelgroep).
- Wij willen de bestaande organisaties meer betrekken bij beleidsontwikkeling, en zodoende gebruik maken van de aanwezige deskundigheid en ervaring.
- Wij willen de samenwerking en afstemming tussen verschillende organisaties (helpen) bevorderen, waarbij ook gedacht kan worden aan bijv. aanhaking van steunpunten bij het Wmo-loket, multifunctionele centra of een Centrum voor Jeugd en Gezin.

6.3 Wat doen we al ?

De gemeenten doen mee aan een regionaal project (Wmo-pilot) dat als doel heeft in samenspraak met vrijwilligers, mantelzorgers en maatschappelijke organisaties te bepalen welke behoefte aan ondersteuning er bij de doelgroep is, welke taken er voor de gemeenten zijn weggelegd en wat mensen zelf kunnen doen (projectgroep informele zorg). De bevindingen kan de gemeente gebruiken als input om gemeentelijk vrijwilligersbeleid te ontwikkelen en de benodigde (intergemeentelijke) infrastructuur voor vrijwilligers en mantelzorgers uit te breiden.

In Eijsden stelt het project Zorg-Doen-Weten zich tot doel per dorpskern een team van vrijwilligers samen te stellen. Zo'n 'kernteam' is een bundeling van vrijwilligers(organisaties) in de informele zorg, dat problemen van individuele mensen in de eigen dorpskern signaleert en concrete oplossingen biedt in de vorm van informele zorg, kleinschalige dienstverlening of verwijzing/bemiddeling naar een professionele organisatie.

Er is een Servicepunt vrijwilligers, ondergebracht bij Stichting Trajekt, en door de gemeente gefaciliteerd (Margraten).

In Margraten dient de Stichting vrijwillige hulpdienst als voorbeeld van een gezamenlijke aanpak van informele zorg. Diverse vrijwilligers bieden informele zorg aan de dorpsgenoten en stemmen de activiteiten met elkaar af, zodat in de gemeente een centraal aanspreekpunt is voor mantelzorgers, vrijwilligers of hulpbehoevende mensen.

Er wordt periodiek een Vrijwilligersdag georganiseerd om vrijwilligers positief in de belangstelling te zetten en als waardering een leuke dag te bezorgen.

Door de gemeenten wordt het Steunpunt Mantelzorg gesubsidieerd, ter voortzetting van rijksbeleid. Het voorziet in advies en ondersteuning, respijtzorg, belangenbehartiging en deskundigheidsbevordering op regionaal niveau.

6.4 Innovatieve projecten

- Naar aanleiding van de uitkomsten van de regionale pilot willen wij extra activiteiten ontplooiën om het vrijwilligerswerk in onze gemeenten extra impuls te geven.
- Wij willen ons extra inspannen voor de ondersteuning van mantelzorgers en de informele zorg.
- Uitbreiding en optimalisering van 'kernteams' in de gemeente Eijsden.
- Oprichting van een projectgroep 'informele zorg Margraten'.
- Versterking van het Steunpunt Mantelzorg met lokale activiteiten.

6.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

Vrijwilligersbeleid, subsidiebeleid, sociale zaken / werk & inkomen.

6.6 Met wie werken we samen ?

Steunpunt Mantelzorg, vrijwillige hulpdienst (Margraten), professioneel welzijnswerk (Trajekt), project Zorg-Doen-Weten (Eijsden), diverse lokale vrijwilligersorganisaties, VIVRE.

6.7 Prestatie-indicatoren

- Er is een degelijk aanbod van mantelzorgondersteuning, met geïntensiveerde inspanningen ten aanzien van verborgen en zwaarbelaste mantelzorg en respijtzorg.
- Het lokaal en regionaal aanbod aan ondersteuning voor mantelzorgers is bekend bij de inwoners
- Er wordt voorzien in voldoende toerusting voor uitoefenen van taak als mantelzorger (in de vorm van aanpassingen, voorzieningen, deskundigheidsbevordering, hulp en ondersteuning, respijtzorg).
- De vrijwilligers in de informele zorg zijn voldoende toegerust op de taak te kunnen vervullen
- Vraag en aanbod in vrijwilligerswerk is beter op elkaar afgestemd.
- De positie van vrijwilligers en mantelzorgers is verbeterd: voldoende ondersteuning, waardering, inspraak en betrokkenheid bij beleidsinitiatieven, bekendheid met bestaande steunpunten en belangenorganisaties.

Hoofdstuk 7   Prestatieveld 5

Prestatieveld 5

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

7.1 Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Het gaat hier om kwetsbare doelgroepen die belemmeringen kunnen ondervinden die volwaardige deelname aan de samenleving in de weg staan. De gemeenten streven naar een samenleving waarin burgers in een kwetsbare sociaal-maatschappelijke positie zich in staat voelen om zoveel mogelijk op eigen kracht aan de samenleving deel te nemen. Voor mensen die op achterstand staan of dreigen te komen, willen de gemeenten steun, opvang, hulp en zorgvoorzieningen bieden, waarbij wel een beroep wordt gedaan op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van mensen, voor zover dit in redelijkheid mag worden verwacht.

Het aanbod aan activiteiten en voorzieningen in het kader van de Wmo wordt gericht op de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen. De gemeenten onderscheiden een aantal kwetsbare doelgroepen voor wie aanvullende beleidsmaatregelen nodig zijn. Dat zijn mensen in een zwakkere sociaal-economische positie, hulpbehoevende ouderen, (chronisch) zieken, mensen met een (chronisch) psychisch of een psychosociaal probleem, mensen met een beperking, jongeren met (meervoudige) problemen en hun ouders. Bijzondere aandacht gaat uit naar de groep kwetsbare mensen in een isolement.

Ondanks een relatief gunstig beeld van de zogenoemde Civil Society in Eijsden en Margraten, wordt door o.a. vrijwilligersorganisaties toch een groeiend probleem van vereenzaming en sociaal isolement bij ouderen en gehandicapten geconstateerd. Deze groep is echter niet goed bekend en niet goed in beeld bij de gemeente. Dat het zou gaan om een 'grottestads'-problematiek is een misvatting. Immers gebleken is dat ook in de plattelandsgemeenten ouderen, zieken en gehandicapten voorkomen voor wie de drempel naar de maatschappij te hoog is. Het is belangrijk om inzicht te krijgen in de aard en omvang van deze problematiek. Door middel van maatschappelijke ondersteuning willen wij een bijdrage leveren aan de levenskwaliteit en zelfredzaamheid van deze groepen, en zo mogelijk de negatieve spiraal waarin men dreigt te komen, te doorbreken

Er zijn extra maatregelen en de inspanningen nodig om de volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk te maken en de kwaliteit van leven te optimaliseren voor de kwetsbare doelgroepen. Hierbij richten we ons met name op het uitbreiden en aanpassen van de reguliere voorzieningen, het bevorderen van mobiliteit en het doorbreken van isolement voor deze doelgroepen. Bij het wegnemen van belemmeringen kan gedacht worden aan toegankelijkheid van openbare ruimten en gebouwen, vervoer/mobiliteit, huisvesting, beschikbaarheid van activiteiten en voorzieningen, en financiële problemen.

Naast het treffen van maatregelen en voorzieningen gaat het voor een belangrijk deel ook om bewustwording. Wanneer ervoor gezorgd wordt dat algemeen toegankelijke voorzieningen ook werkelijk voor iedereen toegankelijk zijn - dus ook voor mensen met een beperking van welke aard dan ook - zijn bijzondere, individuele voorzieningen en aanpassingen minder nodig. Dit is van belang uit oogpunt van kostenbeheersing, maar ook ter voorkoming van stigmatisering en uitsluiting van groepen mensen. Dit is zeker nodig als we rekening houden met een toename van de doelgroep, ten gevolge van bijv. vergrijzing en extramuralisering van zorg.

Ten aanzien van hulpbehoevendheid en isolement willen wij vooral gebruik maken van bestaande hulpstructuren en aanwezige krachten, en deze aanmoedigen en (helpen) ontwikkelen.

7.2 Wat willen we bereiken ?

Wij willen een bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid en participatie/integratie van kwetsbare doelgroepen in het maatschappelijk verkeer. Wij denken hierbij vooral aan het versterken van het 'inclusief beleid'. Daarmee wordt bedoeld dat algemene voorzieningen optimaal toegankelijk zijn c.q. worden gemaakt, opdat er zo min mogelijk belemmeringen bestaan voor deelname, dus inclusief jeugdigen, ouderen, gehandicapten, minder validen en minder mobiele mensen met een (verstandelijke of lichamelijke) beperking. Wij zouden het liefst zien dat dit een vanzelfsprekendheid wordt en extra inspanningen niet meer nodig zijn. Wij vinden dat de gemeente hierin een voorbeeldfunctie heeft en dit in beleid en uitvoering moet uitdragen. Voor zover zaken buiten de invloedssfeer van de gemeentelijke overheid vallen, kan wel worden bijgedragen aan bewustwording, aanmoediging, sturing in de gewenste richting.

Wonen, welzijn, zorg:

- Aanmoedigen van extramuralisering (wonen buiten de muren van instituten) en zelfstandig wonen, d.m.v. voorzien in adequate huisvesting en ondersteunende voorzieningen (alarmering, maaltijdverstrekking, aanmoedigen informele zorg/mantelzorg).
- Aanmoedigen zelfstandig wonen d.m.v. medewerking verlenen aan aanleunmogelijkheden, zowel in nieuwbouw (bouwwijze levensloopbestendig, beschermd) als in bestaande bouw (verlening vergunningen, woningaanpassingen, dubbele bewoning, elektronische voorzieningen).
- Medewerking verlenen aan initiatieven voor (particuliere) beschermde woonprojecten en aansluiting zoeken bij de lokale vraag.
- Bijdragen aan de ontwikkeling van een samenhangend en afgestemd aanbod van zorg en diensten door organisaties (faciliteren, deelname in overlegstructuren, stimuleren samenwerking).

Vervoer:

- Waar mogelijk een bijdrage leveren aan optimale beschikbaarheid en bereikbaarheid van (openbaar) vervoer. Uitgangspunt is dat collectieve voorzieningen en dus ook het verbeteren daarvan ten gunste van de toegankelijkheid, vóór individuele maatwerkvoorzieningen.

Ouderen in isolement:

- Inzicht krijgen in de problematiek (bevragen sleutelfiguren).
- Inzetten/aanbieden van outreachend ouderenwerk.
- Betrekken bij de samenleving d.m.v. activering, aanmoediging deelname aan sociaal-culturele activiteiten en verenigingsleven, meer mogelijkheden (helpen) creëren voor ontmoeting.

Toegankelijkheid financieel:

- Optimale bekendheid van inkomensafhankelijke regelingen bereiken (minimabeleid). Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het Wmo-loket en een sociale kaart. Er wordt tevens bezien of aanpassing, afstemming of uitbreiding van deze regelingen mogelijk danwel nodig is, voor zover dat binnen de onmiddellijke invloedssfeer van de Wmo past.
- Wij willen (preventieve) trajecten t.a.v. psychosociale problematiek en budgettering/schuldhelpverlening gaan aanbieden indien hieraan behoefte bestaat (i.s.m. Trajekt, Pentasz, Kredietbank).

7.3 Wat doen we al ?

Op diverse terreinen wordt in gemeentelijk beleid al bijzondere aandacht besteed aan kwetsbare doelgroepen.

Binnen het aanbod Algemeen Maatschappelijk Werk (Margraten) is in 2006 als pilot gestart met het outreachend ouderenwerk (m.n. lastig bereikbare doelgroepen en verborgen problematieken). Bedoeling is dat op dit gebied voortaan blijvende inspanningen worden gedaan, met extra inzet van menskracht en middelen. Het aanbod van Algemeen Maatschappelijk Werk in Eijsden is gericht op het aanbieden van een laagdrempelig aanspreekpunt aan burgers.

Gemeenten beseffen dat er een gevarieerd en toereikend aanbod moet zijn van woningen voor starters, senioren en hulpbehoevenden (aanleunwoningen). Hiermee kunnen mensen volwaardig (blijven) deelnemen aan de gemeenschap, blijft de gebondenheid aan en diversiteit in een dorp behouden en wordt de leefbaarheid versterkt.

In het kader van het gemeentelijke sportbeleid is er al speciale aandacht voor sporters met een handicap, bv. waar het gaat om de toegankelijkheid van accommodaties en subsidie voor gehandicapte sporters.

Er worden extra inspanningen geleverd ten aanzien van analfabetisme, door middel van actieve werving en het aanbieden van cursussen. Voor mensen die vanwege een beperking niet in staat zijn om een bibliotheek te bezoeken, is het project 'boek aan huis' opgestart, dat voornamelijk wordt gedragen door vrijwilligers.

Er bestaan allerlei regelingen om mensen met een laag inkomen financieel tegemoet te komen (minimabeleid, inkomensafhankelijke regelingen), zoals bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, tegemoetkoming leeszwekken (Margraten).

7.4 Innovatieve projecten

- Uitgaande van de ervaringen in Margraten, het outreachend ouderenwerk in te zetten om de verborgen problematiek bij ouderen op te sporen.
- Aanbod van activiteiten creëren c.q. stimuleren om het isolement bij ouderen en gehandicapten te doorbreken.
- Extra inspanningen leveren om vraag en aanbod van geschikte woningen voor kwetsbare doelgroepen op elkaar af te stemmen en 'toekomstproof' te maken.
- Ontwikkelen van een beleidsinstrument om samenhang van wonen, welzijn en zorg te optimaliseren.
- Wij willen 'inclusief beleid' voeren en aanmoedigen, op het terrein van verenigingsleven en activiteiten: bevorderen deelname van kwetsbare doelgroepen (bv. subsidie gebruiken als sturingsinstrument, daarom subsidieverordeningen te evalueren en 'Wmo-proof' te maken).
- Inventarisatie van toegankelijkheid van algemene voorzieningen, openbare ruimte en gebouwen. De toegankelijkheid van openbare ruimte en gebouwen optimaliseren (rolstoel-, rollator-, kinderwagen-vriendelijk), en bijdragen aan bewustwording en alertheid.

7.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

Prestatieveld 5 is een verbijzondering van Prestatieveld 1 waar het gaat om participatie.

7.6 Met wie werken we samen ?

Woningcorporaties, professioneel welzijnswerk (Trajekt), sociale dienst (Pentasz), sociaal-culturele verenigingen, Vrijwillige Hulpdienst Margraten, sleutelfiguren.

7.7 Prestatie-indicatoren

- De subsidieverordening is doorgelicht op haar mogelijkheden om als sturingsinstrument voor de Wmo in te zetten, vooral ter aanmoediging van participatie van kwetsbare doelgroepen.
- Minimaregelingen hebben voldoende bekendheid en zijn eenvoudig aan te vragen.
- Er vinden activiteiten plaats om sociaal geïsoleerde ouderen en gehandicapten op te sporen en uit isolement te halen.
- Er is sprake van verbetering van de toegankelijkheid van algemene voorzieningen, onderwijs-, sport, en welzijnsvoorzieningen voor kwetsbare groepen.

Hoofdstuk 8   Prestatieveld 6

Prestatieveld 6

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

8.1   Hoe past dit prestatieveld in Eijsden en Margraten ?

Waar het in Prestatieveld 5 gaat om collectieve voorzieningen, gaat het in Prestatieveld 6 om het individuele verstrekkingenbeleid. De gemeente dient mensen met beperkingen op vier leefgebieden te compenseren, te weten: huishouding, woning, vervoer en sociaal contact. Dit wettelijke 'compensatiebeginsel' vormt de nieuwe uitdaging voor de gemeenten. Belangrijk is om de verbindingen te zoeken en afstemming te bevorderen tussen diverse partijen en organisaties die met deze vier leefgebieden bezig zijn.

Wanneer 'inclusief beleid' uitgangspunt is, dan kunnen de gemeenten, ondanks het individuele gebruikskarakter van die voorzieningen, het verlenen daarvan op collectieve wijze vormgeven. Bedoeling is om deelname aan het maatschappelijk verkeer en zelfredzaamheid te vergroten, met reguliere algemene voorzieningen waar mogelijk, en met individuele voorzieningen (maatwerk) waar nodig.

Het verstrekkingenbeleid is vastgelegd in de Wmo-verordening (woningaanpassingen, hulpmiddelen zoals rolstoelen en scootmobielen, vervoersregelingen, hulp bij de huishouding). Voor financiële tegemoetkomingen in bijzondere, noodzakelijke kosten kan men terecht bij de sociale dienst Pentasz. Op termijn wordt beoogd om de aanspraak op het individuele verstrekkingenbeleid in volume terug te brengen, en daarentegen de gebruikmaking van reguliere, collectieve voorzieningen te verruimen. Dit is een manier om enerzijds uitgaven - die in de toekomst waarschijnlijk fors gaan stijgen - beheersbaar te houden, en om anderzijds afhankelijkheid en sociale uitsluiting van mensen met een beperking tegen te gaan, en waar mogelijk met gebruikmaking van de omgeving, vrijwilligers en mantelzorgers.

8.2   Wat willen we bereiken ?

Wij willen kwetsbare inwoners van Eijsden en Margraten in staat stellen om zelfstandig te blijven wonen, zolang als zij zelf dat willen. De aanwezigheid van adequate, toegankelijke en op elkaar afgestemde voorzieningen in het kader van maatschappelijke ondersteuning is daarbij bepalend.

In beginsel willen we een deugdelijk verstrekkingenbeleid (blijven) voeren, maar zoals gezegd met mogelijk volumebeperkende maatregelen op termijn door middel van extra investeringen op het gebied van het 'inclusief beleid', en ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers, sociale netwerken in de omgeving en hulpdiensten.

- We willen (blijven) voorzien in aanpassingen/voorzieningen in woningen als deze de zelfstandigheid en zelfredzaamheid ten goede komen.
- We willen (blijven) voorzien in vervoersregelingen waar deze kunnen bijdragen aan de mobiliteit. Waar mogelijke efficiencylagen te maken zijn op het gebied van bundeling van doelgroepenvervoer zal dit serieus onderzocht worden.
- We willen hulp in de huishouding (blijven) bieden, als ondersteuning in zelfredzaamheid, en mits geïndiceerd.
- We willen hulpdiensten en/of projecten ter versterking van informele zorg ondersteunen. Deze leveren een bijdrage aan het zelfstandig wonen van kwetsbare burgers (bijv. sociale alarmering).

8.3   Wat doen we al ?

De individuele voorzieningen worden geregeld in de *Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning* van respectievelijk de gemeente Eijsden en de gemeente Margraten.

Bestaande regelingen zoals het Wmo-verstrekkingenbeleid maar ook bijvoorbeeld leerlingenvervoer worden toegepast met de gedachte dat mensen die vanwege een beperking noodzakelijkerwijs zijn aangewezen op aangepaste voorzieningen, zonder dat men hiervoor kiest, geen extra belemmeringen mogen ondervinden.

8.4 Innovatieve projecten

- Ten aanzien van psychosociale problematiek dienen extra inspanningen te worden geleverd op het terrein van signalering en bewustwording (opsporen en signaleren van verborgen problematiek door maatschappelijk werk en door de omgeving/sleutelfiguren);
- Waar nodig willen we voorzien in aanpassingen/voorzieningen bij openbare gebouwen of terreinen als daarmee belemmeringen voor participatie evident kunnen worden weggenomen.
- Het verstrekkingenbeleid van Eijsden en Margraten willen we zo veel mogelijk op elkaar gaan afstemmen, en aan een periodieke evaluatie onderwerpen.

8.5 Samenhang met andere beleidsterreinen

Gemeentelijk verstrekkingenbeleid, gezondheidszorg, psychosociale zorg.

8.6 Met wie werken we samen ?

Professioneel welzijnswerk (Trajekt), hulpdiensten.

8.7 Prestatie-indicatoren

- Er heeft evaluatie van de *Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning* plaatsgevonden.
- Er heeft harmonisatie plaatsgevonden van de *Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning* tussen beide gemeenten en er is sprake van een gelijklozend verstrekkingenbeleid.
- Klanttevredenheidsonderzoeken leiden tot overwegend positieve uitkomsten.
- Er is sprake van goed georganiseerde en functionerende Wmo-raad.
- Doorgevoerde aanpassingen (incl. volumebeperkende maatregelen) in het bestaande verstrekkingenbeleid hebben op wezenlijke onderdelen niet tot een verarming geleid.

Hoofdstuk 9   Prestatievelden 7-8-9

Prestatievelden 7, 8 en 9

Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Het bevorderen van verslavingsbeleid.

9.1   Hoe passen deze prestatievelden in Eijsden en Margraten ?

Prestatievelden 7, 8 en 9 hebben betrekking op maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid. Onder deze prestatievelden vallen de meest kwetsbare doelgroepen. Mensen met een moeilijk te beantwoorden hulpvraag. Het betreft een problematiek die vaak ook raakvlakken heeft met openbare orde en veiligheid. Het gaat dan ook vaak niet alleen om hulp aan de persoon in kwestie, maar ook om overlastbestrijding. Het betreft mensen die dakloos zijn, die verslaafd zijn, die een psychiatrisch ziektebeeld hebben en daardoor of mede om die reden de vaardigheid missen zich maatschappelijk te handhaven, vaak in een sociaal isolement raken, opvoedingsproblemen hebben, sprake is van problemen in de relationele sfeer, soms gepaard gaande met huiselijk geweld. Mensen ook met een beperkte maatschappelijke participatie. De doelgroep is heterogeen van samenstelling, en de omvang en de doelgroep is moeilijk in kaart te brengen. In kleine gemeenten is deze doelgroep veelal letterlijk onzichtbaar, omdat men vaak de anonimiteit van de stad opzoekt en daar ook hulp wordt geboden. Echter ook in Eijsden en Margraten komen huiselijk geweld voor en zijn mensen verslaafd aan alcohol of drugs. Zeker in de beginfase, als de problemen zich beginnen te ontwikkelen, betreft het mensen die ook in de kleine gemeenten wonen. Echter het probleem is vooral manifest in Maastricht en de andere grote Limburgse steden. Vandaar dat stad en regio in deze dan ook samenwerken.

De daadwerkelijke opvangvoorzieningen bevinden zich in onze regio overwegend in Maastricht en Heerlen. De regiogemeenten dragen financieel bij zodat voorzieningen in stand kunnen worden gehouden en voor de gehele regio een functie kunnen vervullen. In de kleine gemeenten richten de inspanningen zich vooral op preventie en nazorg. Het 'Stedelijk Kompas' is het beleidsstuk dat op regionaal niveau als grondlegger fungeert voor de inrichting van bovengemeentelijke voorzieningen.

Maatschappelijke opvang / OGGZ

Complicerende factor is dat veel cliënten binnen dit beleidsveld een combinatie van problematieken vertonen (geestelijke, sociale en materiële problemen gaan samen), en vaak buiten de reikwijdte van een voorziening vallen vanwege een specifieke combinatie van problemen (zoals psychisch - èn verslavingsprobleem). Hoewel integrale hulpverlening juist bij deze meervoudige problematiek gewenst is, ontbreekt dit vaak. Oorzaak daarvan is de versnippering in beleidsverantwoordelijkheid tussen de verschillende overheden, waaraan vooral financieringsredenen ten grondslag liggen, dan wel tussen hulpverleningsinstellingen onderling zoals algemeen maatschappelijk werk, reclassering, GGZ, etc. wat te maken heeft met verschil in kernactiviteiten. Verbetering van de samenwerking is dan ook noodzakelijk. De vraag van de hulpbehoevende moet uitgangspunt van de hulpverlening zijn en moet meer dan tot nu toe op maatwerk zijn gericht. Een meer doelmatige aanpak heeft een groter effect voor de cliënt, maar ook is sprake van een neveneffect, nl. dat de overlast in de publieke ruimte wordt teruggedrongen en daarmee het veiligheidsgevoel van de burger toeneemt.

9.2   Wat willen we bereiken ?

- Van belang is dat de samenleving meer openstaat voor bijzondere doelgroepen en hen ondersteunt in het participeren in de samenleving. Cliënten, bewoners van opvangvoorzieningen en burgers van de gemeenten zijn betrokken bij activiteiten die participatie van kwetsbare groepen ondersteunen. Met deze doelstellingen worden specifieke maatschappelijke effecten nagestreefd en wel:
  - * Betere kwaliteit van leven voor de totale OGGZ-doelgroep in de regio Maastricht en Heuvelland, derhalve in voorkomende gevallen ook in Eijsden en Margraten.
  - * Bereiken van zelfstandigheid en maatschappelijke participatie van de doelgroep met als neveneffect verminderen van overlast in de sociale omgeving van de cliënt.
  - * Betere afstemming van het zorgaanbod op de onduidelijke zorgvraag van de OGGZ-doelgroep.
  - * Door Persoonsgerichte Aanpak overlast in de openbare ruimte verminderen.

- Aangezien manifeste problemen zich concentreren in de grote steden, hebben wij als kleine gemeenten vooral een taak op het vlak van preventie. Wij willen de informatie- en adviesfunctie van de gemeente gebruiken om te voorkomen dat beginnende problemen escaleren en mensen afglijden tot uiteindelijk zorgwekkende zorgmijder.
- Wij willen ook preventief optreden door tijdig signalen uit de omgeving van cliënten op te pakken en daar de bestaande hulpstructuren als algemeen maatschappelijk werk en sociale dienst en andere 1^e lijnsvoorzieningen op in te zetten. In deze heeft vooral het algemeen maatschappelijk werk een toegevoegde waarde.
- Wij willen dan ook dat het algemeen maatschappelijk werk in de toekomst, meer dan in het verleden, alert is op deze ontkiemende problematiek en daar extra hulpverlening op zet, met als doel: voorkomen is beter dan genezen.

9.3 Wat doen we al ?

De gemeenten, eerst en vooral centrumgemeente Maastricht, zijn verantwoordelijk voor een aanbod van voorzieningen op de onderhavige beleidsterreinen als maatschappelijke opvang, huiselijk geweld, etc. Zo is de afgelopen jaren o.a. het volgende tot stand gebracht:

- het verbeteren van de doorstroom vanuit opvanginstellingen naar RIBW (Regionale instelling beschermd wonen)
- kwantitatieve en kwalitatieve uitbreiding van het opvang aanbod (sociale pensions, etc.)
- casuïstiek overleg zorgwekkende zorgmijders (Vangnet OGGZ)
- uitbreiding aantal bedden vrouwenopvang en realisering crisisopvang
- speciale hulpverlening aan kwetsbare, jonge moeders
- een convenant afgesloten betreffende de gecoördineerde aanpak van huiselijk geweld
- er zijn regionale front en back offices ingericht, bemand door hulpverleningsinstellingen om te komen tot een gemeenschappelijke methodiek in de aanpak en doelgerichte casuïstiek
- medische heroïneverstrekking vanaf najaar 2007 met als doel de verbetering van de gezondheidstoestand en het verminderen van overlast

De gemeente Maastricht heeft als centrumgemeente een regionale functie op de beleidsterreinen Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, OGGZ en Ambulante verslavingszorg. Door en via de gemeente Maastricht vindt dan ook de (mede)financiering van deze voorzieningen en activiteiten plaats.

9.4 Innovatieve projecten

- Op basis van ontwikkelingen en ervaringen uit het recente verleden wordt het toekomstige beleid gericht op de zogenoemde 'Persoonsgerichte Aanpak'. Dit is wenselijk, omdat er veel verschillende groepen zijn (van (ex) GGZ-cliënt tot slachtoffer van huiselijk geweld), maar ook de aard van de problematiek waarmee cliënten worden geconfronteerd is erg divers (zoals schulden, laag zelfbeeld, gezondheidsproblemen, etc.). Om die reden is maatwerk een vereiste om te komen tot een geslaagde aanpak.
- Om de effectiviteit van het beleid te vergroten is het bovendien gewenst om goed en gestructureerd overleg te voeren met de organisaties die de verschillende categorieën cliënten vertegenwoordigen. Overleg met de cliëntenorganisaties kan informatie opleveren die leidt tot accentverschuivingen op cliëntniveau.
- De volgende doelstellingen zijn opgesteld:
  - Persoonsgerichte Aanpak; d.w.z. vraaggestuurde dienstverlening op cliënt-niveau met als instrument het individuele begeleidingsplan
  - Uitbreiding van het aanbod van activering en dagbesteding voor (verslaafde) dak- en thuislozen
  - Kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van het woon- en woningaanbod voor bijzondere doelgroepen

9.5 Samenhang met andere beleidsterreinen en prestatievelden

Psychiatrie, gezondheidszorg, verslavingszorg, vrijwilligerswerk, professioneel welzijnswerk (Trajekt).

9.6 Met wie werken we samen ?

Gemeenten in Zuid-Limburg, provincie, instellingen als het Leger des Heils, RIBW, Xonar, Vrouwenopvang & Hulpverlening, Stichting Huiselijk Geweld Zuid-Limburg, Woningcorporatie, Bureau Jeugdzorg, GGD, cliëntenorganisaties en belangverenigingen, media als kranten, contactbladen, lokale radio en t.v., lokale bedrijfsleven en plaatselijke particuliere organisaties.

9.7 Prestatie-indicatoren

- Het Zuid-Limburgs cliëntvolgsysteem legt de in- en doorstroom van cliënten in het gebruik van voorzieningen vast.
- Politie, GGD en het Zuid-Limburgse cliëntvolgsysteem leggen data vast m.b.t. huiselijk geweld en vrouwenopvang.
- Enquêtes onder doelgroepen met het oog op verbetering van kwaliteit van leven en mate van maatschappelijke participatie.

DEEL III FINANCIËEL

Hoofdstuk 10 Financiën

10.1 Kaders

Bij Raadsbesluiten van 24 oktober 2006 en 10 september 2006 van respectievelijk de gemeente Eijsden en de gemeente Margraten zijn de financiële kaders voor de uitvoering van de nieuwe Wmo-taken vastgesteld met als uitgangspunt budgettaire neutraliteit. De invoering van de Wmo is echter een dynamisch proces met veel financiële onzekerheden. In de begrotingen van beide gemeenten is de Wmo als risicoparaagraaf opgenomen.

De Wmo-raad heeft in zijn advies uitdrukkelijk opgenomen dat beleid boven financiën zou moeten worden gesteld. Dit standpunt wordt onderschreven, met de nuancering dat financiële ruimte en gestelde kaders wel richtinggevend en voorwaardescheppend zijn. Voor de Wmo in enge zin (verstrekkingenbeleid) geldt overigens een open eind-financiering en zijn beschikbare budgetten niet taakstellend. Voor de Wmo in brede zin geldt dat dit voor een groot deel al terug te vinden is in bestaande begrotingsposten (bijv. sociaal-cultureel werk), en met herdefiniëring, bundeling en ombuiging kunnen deze budgetten gericht ingezet worden ten behoeve van het Wmo-beleid. De Wmo-doelstellingen zoals beschreven in dit plan gaan op vele beleidsterreinen een leidende rol spelen.

10.2 Budgetten

Bestaand beleid

Voor de uitvoering van de Wmo is in 2008 € 1.535.000,= (Eijsden) en € 2.013.000,= (Margraten) beschikbaar. Dit zijn de middelen uit de begrotingsprogramma's 8 (sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening) en 12 (financiering en algemene dekkingsmiddelen). Voor een belangrijk deel gaat het hier om het beleid dat vóór 1 januari 2007 onder de Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten viel.

Het huidige Wmo-budget is opgebouwd uit de volgende componenten:

- reeds bestaande middelen (vóór 1 januari 2007)
- nieuwe middelen uit het gemeentefonds (per 1 januari 2007)
- inkomsten uit eigen bijdrage individuele voorzieningen

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de beschikbare budgetten per 1 januari 2008.

Tabel 1

Activiteiten	Middelen Eijsden	Middelen Margraten
Voorzieningen gehandicapten	€ 463.000	€ 697.000
Hulp bij het huishouden	€ 870.000	€ 1.083.000
Inkomens eigen bijdrage	€ 130.000 -/-	€ 171.000 -/-
Uitvoeringskosten ¹	€ 112.000	€ 110.000
Professioneel welzijnswerk	€ 189.000	€ 281.000
Sociale alarmering	€ 24.000	€ 13.000
Maaltijdvoorziening	€ 7.000	- - - ²
Bestrijding huiselijk geweld	- - - ³	€ 10.000
Totaal Wmo	€ 1.535.000	€ 2.023.000

¹ Uitvoeringskosten: kosten indicering, kosten Wmo-kantoor, benchmark SGB0, Wmo-raad, SVB, automatisering

² In Margraten inbegrepen bij budget sociale alarmering

³ In Margaten bestaand beleid, in Eijsden nieuw beleid (zie tabel 2)

Nieuw beleid

In het kader van de Wmo is, naast de middelen voor hulp bij het huishouden, een zestal regelingen vanuit de AWBZ overgeheveld naar de gemeenten. Het betreft de volgende regelingen:

- a. Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (CVTM)
- b. Collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg (CPGGZ)
- c. Diensten bij wonen met zorg (DbWmZ)
- d. Zorgvernieuwingsprojecten (ZVP)
- e. Besluit bijdrage AWBZ-gemeenten (BBAG)
- f. Vorming, training en advies

Alleen voor de regelingen a. b. en f. hebben Eijsden en Margraten (op historische grondslag) middelen gekregen. Maastricht heeft als centrumgemeente voor alle zes de subsidieregelingen middelen ontvangen.

Uit deze middelen worden instellingen gefinancierd die regionaal of bovenregionaal werken. De gemeenten mogen deze middelen naar eigen inzicht inzetten. Indien de gemeenten besluiten deze regelingen niet te continueren, kan de geboden dienstverlening niet overeind blijven en kunnen onze inwoners geen aanspraak meer maken op de voorzieningen en/of diensten van deze instellingen. In regionaal verband is in beginsel overeengekomen dat het beleid ten aanzien van deze instellingen voor de eerste planperiode wordt voortgezet, daar het maatschappelijke nut aanwezig is (zie bijlage).

De bijdragen van het Rijk voor de uitvoering van de nieuwe taken in 9 prestatievelden en diverse procesverplichtingen zijn voor Eijsden en Margraten niet toereikend om de Wmo-taken naar behoren te kunnen uitvoeren. De gemeenten hebben diverse nieuwe taken en verplichtingen gekregen waarvoor zij geen extra middelen van het Rijk ontvangt (m.u.v. ex-AWBZ regelingen), te weten:

- lokale projecten/activiteiten ter ondersteuning van mantelzorg
- versterking van informele zorg
- doorontwikkelen van het Wmo-loket
- lokale projecten/activiteiten ter bestrijding van vereenzaming van ouderen en gehandicapten
- bestrijding van huiselijk geweld en bevordering van verslavingszorg
- het realiseren en de structurele financiering van brede burgerparticipatie
- vorm geven aan een Wmo-monitor, waarbij is inbegrepen het jaarlijks houden van klanttevredenheidsonderzoeken
- communicatie met de bevolking over Wmo-zaken

Tabel 2

Activiteiten	Middelen Eijsden	Middelen Margraten
Continueren ex AWBZ- regelingen	€ 44.500	€ 52.500
Versterking informele zorg en ondersteuning mantelzorg (kernteams)	€ 10.000	€ 10.000
Doorontwikkelen Wmo-loket	budgettair neutraal	€ 30.000
Outreachend ouderenwerk / bestrijding isolement	€ 20.000	- - - 1
Bestrijding van huiselijk geweld	€ 5.000	- - - 2

¹ in Margraten inbegrepen bij budget welzijnswerk (zie tabel 1)

² in Margraten bestaand beleid, in Eijsden nieuw beleid (zie tabel 1)

DEEL IV RESUMÉ

Samenvatting hoofdlijnen beleidsplan

Prioriteiten in het Wmo-beleidsplan 2008-2011 zijn als volgt geformuleerd:

- Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers
- Bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in kernen
- Bevordering van samenhang van wonen, welzijn en zorg

Dat willen we bereiken door:

- bevordering van kwaliteit en samenhang van wonen-welzijn-zorgvoorzieningen voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapte mensen
- betere kansen voor de jeugd (kansarme jeugd)
- optimaliseren van informatieverstrekking (o.a. Wmo-loketfunctie)
- optimale toegankelijkheid van algemene onderwijs-, welzijn-, sport-, en zorgvoorzieningen voor kwetsbare burgers
- stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid van onze inwoners; ondersteunen van groepen burgers die elkaar helpen (m.n. in voorwaardenscheppende sfeer en collectief)
- vermindering van bureaucratie bij toewijzing van (zorg)voorzieningen (deregulering)
- nieuwe impuls aan vrijwilligerswerk op het gebied van zorg, en versterking van informele zorg
- ondersteuning bieden aan mantelzorgers
- doorbreking van isolement bij ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Algemene uitgangspunten zijn:

- Het Wmo-beleid is, na afstemming c.q. uniformering van de Wmo-verordeningen van Eijsden en Margraten, in eerste instantie gericht op het handhaven van het bestaande verstrekkingenbeleid (voormalige WVG-voorzieningen en hulp bij de huishouding).
- Vervolgens komen vooral de terreinen welzijn en zorg aan de orde.
- Op aanpalende beleidsterreinen (woningbouw, openbare ruimte, veiligheid, sociaal-economische positie) zijn de ambities in de eerste planperiode beperkt. De inspanningen zijn dan vooral gericht op het bewaken en bevorderen van de integraliteit, en het toebuigen van beleid naar de Wmo-doelstellingen.
- Aan collectieve voorzieningen wordt voorrang gegeven boven individuele voorzieningen ('inclusief beleid'). In de gemeentelijke *Verordening Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2007* is vastgelegd wanneer men aanspraak kan maken op individuele verstrekkingen.
- Inspanningen en investeringen zijn vooral gericht op de ondersteuning van kwetsbare doelgroepen (bijv. gehandicapten, ouderen, jeugd), en minder op de zelfredzame burger. Van zelfredzame burgers wordt zelfs verwacht dat zij zich ook inspannen voor de kwetsbare medemens. Men kan hierbij wel op ondersteuning rekenen (bv. respijtzorg voor mantelzorgers, medewerking bij burgerinitiatieven).
- In de eerste planperiode worden de ambities niet te hoog gesteld, met het oog op de haalbaarheid (financiën, personele inzet, bestuurskracht). Er wordt uitgegaan van een beleidsarme invoering, vooral gericht op het uitbouwen en versterken van bestaande voorzieningen, gebruik maken van bestaande organisaties en structuren, benutten van bestaande geldstromen.

BIJLAGE 1

Tabel: inzet middelen uit ex-AWBZ regelingen in 2008

Regeling	Organisatie	Maatschappelijk probleem / prestatieveld Wmo	Werkgebied	Bijdrage gemeenten in €
CVTM	Steunpunt Mantelzorg Rode Kruis Heuvelland	<u>Prestatieveld 4</u> ondersteuning mantelzorg	Maastricht en Heuvelland	Eijsden: 27.899 Margraten: 32.248
CVTM	Stichting Horizon	<u>Prestatieveld 8</u> maatjesproject voor ex- psychiatrische patiënten, voorkomen sociaal isolement	Zuid-Limburg	Eijsden: 3.032 Margraten: 3.504
CVTM	STAT Buddyzorg	<u>Prestatieveld 4</u> buddyzorg voor chronisch zieken	Limburg	Eijsden: 1.772 Margraten: 2.048
CVTM	Stichting Radar	<u>Prestatieveld 4</u> vrijwillige thuiszorg voor ouders van kinderen met verstandelijke beperking	Maastricht en Heuvelland	Eijsden: 1.812 Margraten: 2.094
CP GGZ	GGD Zuid-Limburg	<u>Prestatieveld 8</u> vangnet OGGZ	Zuid-Limburg	Eijsden: 6.515 Margraten: 7.535
ZVP	Vrouwengezondheids- centrum	<u>Prestatieveld 8</u> hulpverlening aan vrouwen	Maastricht en Heuvelland	Eijsden: 658 Margraten: 760
ZVP	Time-out	<u>Prestatieveld 5</u> weerbaarheid, zelfhulp, lotgenotencontact, sociaal isolement	Zuid-Limburg	Eijsden: 176 Margraten: 203
ZVP	Cliëntencentrum Limburg	<u>Prestatieveld 5</u> zelfhulpgroepen GGZ	Limburg	Eijsden: 143 Margraten: 166
ZVP	Cliëntenbod GGZ	<u>Prestatieveld 5</u> omgaan met angst	Limburg	Eijsden: 156 Margraten: 181
ZVP	Nederlandse vereniging voor autisme	<u>Prestatieveld 4 en 5</u> Informatiecentrum, lotgenotencontact	Limburg	Eijsden: 466 Margraten: 539
Totaal projecten regionaal			Regio Maastricht en Mergelland	Eijsden: 36.889 Margraten: 42.638
Totaal projecten boven- regionaal			Limburg en Zuid-Limburg	Eijsden: 5.804 Margraten: 6.708

BIJLAGE 2

Tabel: bevolkingssamenstelling 2007

	0-4 jaar	5-9 jaar	10-14 jaar	15-19 jaar	20-24 jaar	25-29 jaar	30-34 jaar	35-39 jaar	40-44 jaar	45-49 jaar
Eijsden:	578	796	778	766	464	391	526	852	1046	923
Margraten:	563	850	926	977	526	478	574	875	1126	1163
	50-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	65-69 jaar	70-74 jaar	75-79 jaar	80-84 jaar	85-89 jaar	90-94 jaar	95 jaar en ouder
Eijsden:	969	929	756	636	484	342	246	123	39	7
Margraten:	1082	1063	997	799	633	474	252	123	34	6
Totaal Eijsden	11.654			65+: 1.877						
Totaal Margraten	13.521			65+: 2.321						

Tabel: aantallen gebruikers van voorzieningen per 1 april 2008

	hulp bij de huishouding	rolstoel	scootmobiel	trapliften	gehandicapten-parkeerkaart	vervoersvoorziening
Eijsden:	276	94	64	48	144	234
Margraten:	315	107	57	23	219	285

BRON: Wmo-loket Eijsden en Margraten

BIJLAGE 3

Tabel: Omvang van de totale bevolking en WWZ-doelgroep in gemeente Margraten (2004 en 2010)

Kern	2004					2010				
	Totale bevolking	Totale WWZ-doelgroep	WWZ-doelgroep (gespecificeerd)			Totale bevolking	Totale WWZ-doelgroep	WWZ-doelgroep (gespecificeerd)		
			Ouderen (> 55)	GGZ (< 55)	VG (< 55)			Ouderen (> 55)	GGZ (> 55)	VG (< 55)
Margraten	3.805	1.267 33,3%	1.115 29,3%	135 3,5%	17 0,5%	3.725	1.392 37,4%	1.252 33,6%	124 3,3%	16 0,4%
Banholt	1.048	336 32,1%	293 28,0%	38 3,6%	5 0,5%	1.026	371 36,2%	331 32,3%	35 3,4%	5 0,5%
Bemelen	590	176 29,8%	151 25,6%	22 3,7%	3 0,5%	578	196 33,9%	173 29,9%	20 3,5%	3 0,5%
Cadier en Keer	3.696	1.413 38,2%	1.276 34,5%	121 3,3%	15 0,4%	3.618	1.531 42,3%	1.405 38,8%	111 3,1%	15 0,4%
Eckelrade	580	176 30,3%	152 26,2%	21 3,6%	3 0,5%	568	196 34,5%	173 30,5%	20 3,5%	3 0,5%
Mheer	957	306 32,0%	267 27,9%	35 3,7%	4 0,5%	937	337 36,0%	301 32,1%	32 3,4%	4 0,5%
Noorbeek	1.150	365 31,7%	318 27,7%	42 3,7%	5 0,5%	1.126	403 35,8%	360 32,0%	38 3,4%	5 0,5%
Scheulder	352	108 30,7%	93 26,4%	13 3,7%	2 0,5%	345	119 34,5%	105 30,4%	12 3,5%	2 0,5%
St. Geertruid	1.371	442 32,2%	387 28,2%	49 3,6%	6 0,5%	1.342	488 36,4%	437 32,6%	45 3,4%	6 0,5%
<i>Totaal</i>	<i>13.549</i>	<i>4.589</i> <i>33,9%</i>	<i>4.052</i> <i>29,9%</i>	<i>476</i> <i>3,5%</i>	<i>62</i> <i>0,5%</i>	<i>13.264</i>	<i>5.033</i> <i>37,9%</i>	<i>4.536</i> <i>34,2%</i>	<i>437</i> <i>3,3%</i>	<i>58</i> <i>0,4%</i>

Bronnen: Etil prognoses (2004), SCP (2002), CBZ (2003) en RIVM (2005); bewerking: ROT en Trajekt

Tabel: Omvang van de totale bevolking en WWZ-doelgroep in gemeente Eijsden (2004 en 2010)

Kern	2004					2010				
	Totale bevolking	Totale WWZ-doelgroep	WWZ-doelgroep (gespecificeerd)			Totale bevolking	Totale WWZ-doelgroep	WWZ-doelgroep (gespecificeerd)		
			Ouderen (> 55)	GGZ (< 55)	VG (< 55)			Ouderen (> 55)	GGZ (> 55)	VG (< 55)
Eijsden	4.727	1.730 36,6%	1.550 32,8%	159 3,4%	21 0,4%	4.574	1.855 40,6%	1.692 36,5%	144 3,1%	19 0,4%
Gronsveld	2.500	812 32,5%	710 28,4%	90 3,6%	12 0,5%	2.419	882 36,5%	789 32,6%	82 3,4%	11 0,4%
Mariadorp	2.438	479 19,6%	362 14,9%	104 4,3%	13 0,6%	2.359	558 23,7%	449 19,0%	96 4,1%	13 0,5%
Oost-Maarland	991	287 29,0%	245 24,7%	37 3,7%	5 0,5%	959	316 33,0%	277 28,9%	34 3,5%	5 0,5%
Rijckholt	792	344 43,4%	317 40,0%	24 3,0%	3 0,4%	766	363 47,4%	339 44,3%	21 2,7%	3 0,4%
Withuis/Mesch	414	154 37,2%	138 33,3%	14 3,4%	2 0,4%	401	165 41,1%	150 36,5%	13 3,2%	2 0,4%
<i>Totaal</i>	<i>11.862</i>	<i>3.806</i> <i>32,1%</i>	<i>3.322</i> <i>28,0%</i>	<i>428</i> <i>3,6%</i>	<i>56</i> <i>0,5%</i>	<i>11.477</i>	<i>4.137</i> <i>36,0%</i>	<i>3.697</i> <i>32,2%</i>	<i>390</i> <i>3,4%</i>	<i>51</i> <i>0,5%</i>

Bronnen: Etil prognoses (2004), SCP (2002), CBZ (2003) en RIVM (2005); bewerking: ROT en Trajekt

BIJLAGE 4

Bevolking 2005	Eijsden
-----------------------	----------------

Leeftijdscategorie		
0-14	2296	<i>Uit kernmonitor</i>
15-29	1563	<i>Uit kernmonitor</i>
30-44	2603	<i>Uit kernmonitor</i>
45-64	3506	<i>Uit kernmonitor</i>
65-74	1050	<i>Uit kernmonitor</i>
75+	733	<i>Uit kernmonitor</i>
Totaal	11751	
Aantal 65+	1783	

Bevolkingsontwikkeling		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Ontwikkeling aantal inwoners		100%	98%	97%	95%	94%	94%	92%	90%	89%	87%	87%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal 65+		100%	103%	107%	110%	114%	114%	118%	122%	126%	130%	130%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Zuid Limburg		100%	99%	99%	98%	97%	97%	96%	95%	95%	94%	93%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Limburg		100%	100%	99%	99%	98%	98%	97%	97%	96%	96%	95%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Nederland		100%	100%	100%	101%	101%	101%	101%	101%	102%	102%	102%	<i>Uit kernmonitor</i>
Gemiddelde demografische druk		100%	101%	102%	103%	104%	104%	105%	106%	107%	109%	109%	<i>Gemiddelde stijging inwoners en 65-plussers</i>

Ontwikkeling vraag o.b.v. beleid extramuralisering etc.		100%	105%	110%	115%	118%	120%	122%	124%	130%	135%	140%	<i>invullen stijging vraag o.b.v. wijziging indicering, extramuralisering etc.</i>
---	--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

Bevolking 2005	Margraten
-----------------------	------------------

Leeftijdscategorie		
0-14	2460	<i>Uit kernmonitor</i>
15-29	1865	<i>Uit kernmonitor</i>
30-44	2829	<i>Uit kernmonitor</i>
45-64	4181	<i>Uit kernmonitor</i>
65-74	1381	<i>Uit kernmonitor</i>
75+	781	<i>Uit kernmonitor</i>
Totaal	13497	
Aantal 65+	2162	

Bevolkingsontwikkeling		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Ontwikkeling aantal inwoners		100%	99%	98%	97%	95%	95%	94%	94%	93%	92%	92%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal 65+		100%	104%	107%	111%	114%	114%	119%	124%	129%	133%	133%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Zuid Limburg		100%	99%	99%	98%	97%	97%	96%	95%	95%	94%	93%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Limburg		100%	100%	99%	99%	98%	98%	97%	97%	96%	96%	95%	<i>Uit kernmonitor</i>
Ontwikkeling aantal inwoners Nederland		100%	100%	100%	101%	101%	101%	101%	101%	102%	102%	102%	<i>Uit kernmonitor</i>
Gemiddelde demografische druk		100%	101%	102%	104%	105%	105%	107%	109%	111%	113%	113%	<i>Gemiddelde stijging inwoners en 65-plussers</i>

Ontwikkeling vraag o.b.v. beleid extramuralisering etc.		100%	105%	110%	115%	118%	120%	122%	124%	130%	135%	140%	<i>invullen stijging vraag o.b.v. wijziging indicering, extramuralisering etc.</i>
---	--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

Lijst met afkortingen

AMW	algemeen maatschappelijk werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBAG	Besluit bijdrage AWBZ-gemeenten
BOS	buurt-onderwijs-sport project
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CPGGZ	Collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg
CVTM	Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg
CVV	collectief vraagafhankelijk vervoer (regiotaxi)
DbWmZ	Diensten bij wonen met zorg
DOP	dorpsontwikkelingsplannen
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	geestelijke gezondheidszorg
JGZ	Jeugd-gezondheidszorg
JOP	jongeren-ontmoetingsplaats (hangplek)
JPP	Jeugd preventie programma
OGGZ	openbare geestelijke gezondheidszorg
OV	openbaar vervoer
RIBW	regionale instelling beschermd wonen
SGBO	- (onderzoeksbureau van de VNG)
SMART	specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden
SVB	Sociale Verzekeringsbank
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning (vanaf 2007)
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten (tot 2007)
WWZ	wonen-welzijn-zorg
ZVP	Zorgvernieuwingsprojecten